

Jaarverslag 2018

Inhoudsopgave

Voorwoord

Hoofdstuk 1 – Preventie
Hoofdstuk 2 – Medische dispensaties
Hoofdstuk 3 – Dopingcontrole
Hoofdstuk 4 – Intelligence & Investigations
Hoofdstuk 5 – Tuchtrechtspraak
Hoofdstuk 6 – Internationale zaken
Hoofdstuk 7 – Juridische zaken
Hoofdstuk 8 – Wetenschappelijk onderzoek
Hoofdstuk 9 – Kennismanagement
Hoofdstuk 10 – Mens & organisatie

Bijlage 1 - Financieel overzicht
Bijlage 2 - Samenstelling Bestuur, Raad van Advies en Commissies
Bijlage 3 - Samenstelling bureaupersoneel
Bijlage 4 - Overzicht dopingcontroleofficials
Bijlage 5 - Overzicht wetenschappelijke publicaties en presentaties
Bijlage 6 - Nevenfuncties
Bijlage 7 - Afkortingen

Voorwoord

U ziet op uw beeldscherm het dertiende Jaarverslag van de stichting Anti-Doping Autoriteit Nederland. Dit is het achtste Jaarverslag dat wij uitsluitend in digitale vorm beschikbaar stellen. En het is het laatste Jaarverslag van de stichting waarin verslag gedaan wordt van ons functioneren als Nationale Anti-Doping Organisatie, nu deze positie vanaf 2019 is overgenomen door het zelfstandig bestuursorgaan (zbo) Dopingautoriteit.

De overdracht van taken en middelen door de stichting aan het zbo is in de loop van 2018 voorbereid. Om deze omvangrijke en complexe taak tot een goed einde te brengen is veel tijd geïnvesteerd in het proces, en niet in de laatste plaats in het informeren van het personeel en andere stakeholders over het transitieproces, en over de gevolgen die dit proces voor ieder individueel ging hebben. Veel werk is verzet door een externe projectleider die een groot deel van het jaar voor dit project kon worden ingezet. Het transitieproces werd begeleid door een Stuurgroep waarin het ministerie van VWS, het bestuur van de stichting en de beoogd bestuurder van het zbo vertegenwoordigd waren. De Stuurgroep werd voorgezeten door de Plaatsvervangend Secretaris—Generaal van VWS, die vanaf 2019 als eigenaar van het zbo zal fungeren.

Eind 2018 waren vrijwel alle noodzakelijke stappen gezet en besluiten genomen, zodat de feitelijke transitie bij de jaarwisseling soepel kon worden gerealiseerd. De overdracht van personeel, eigendommen, gegevensbestanden en rechten werd geregeld in een transitieovereenkomst tussen de stichting en het zbo. Tevens zijn binnen de stichting afspraken gemaakt over de afhandeling van dopingcontroleprocedures die voor het einde van 2018 geïnitieerd zijn. De stichting draagt deze zaken niet over aan het zbo, maar handelt ze zelf af. Na definitieve afhandeling van de laatste procedure zal de stichting worden geliquideerd.

Gezien het onverminderd grote aantal perscontacten in 2018 lijkt de conclusie gerechtvaardigd dat de grote 'zichtbaarheid' van de Dopingautoriteit een blijvend gegeven is, onafhankelijk van de ernst en omvang van actuele (Nederlandse) dopingzaken. Het is niet mogelijk op alle vragen om informatie en commentaar in te gaan, zodat daarin geselecteerd moet worden.

Desalniettemin wordt ernaar gestreefd om de belangrijkste media (landelijke dagbladen, radio en televisie) steeds snel en zo volledig mogelijk van dienst te zijn. De vele mediacontacten leidden opnieuw tot een zeer groot aantal publicaties en uitzendingen waarin door de Dopingautoriteit verstrekte informatie en ingenomen standpunten werden verwerkt. Meer dan in voorgaande jaren berichtten de media over de organisatie van het dopingbeleid in een internationale context, met de geconstateerde – zeer ernstige - dopingproblematiek in Rusland als directe aanleiding, veelal ook (mede) op basis van door de Dopingautoriteit verstrekte informatie.

De aard en omvang van het Russische 'dopingschandaal', en de uiteenlopende wijzen waarop hier binnen de internationale sportwereld gereageerd werd, hebben ook voor de Dopingautoriteit grote gevolgen gehad. WADA betrok de Dopingautoriteit op verschillende manieren bij een aantal projecten, zowel gericht op het vinden van oplossingen voor de korte termijn, als op het doorvoeren van hervormingen in de mondiale antidopingwereld op de wat langere termijn. Al in 2016 werd in hoog tempo vormgegeven aan een nieuwe samenwerkingsvorm tussen Nationale Anti-Doping Organisaties (de zogenoemde NADO Leader

Summits), en deze lijn werd in 2017 en 2018 doorgezet (met opnieuw twee bijeenkomsten per jaar). Deze Summits leidden tot analyses en verklaringen die een grote rol zijn gaan spelen in de internationale besluitvorming.

In totaal werden 3.145 dopingcontroles uitgevoerd, waarvan 2.257 als onderdeel van het Nationale Dopingcontroleprogramma, en 888 dopingcontroles die in opdracht van derden werden uitgevoerd. Het totale aantal controles dat in opdracht van derden werd uitgevoerd is het hoogste aantal in de geschiedenis van het Nederlandse antidoping-beleid.

Ondanks het onverminderd grote spanningsveld tussen de taken waarvoor de organisatie staat en de middelen die daarvoor beschikbaar zijn, menen wij ook in 2018 weer een belangrijke bijdrage geleverd te hebben aan de strijd tegen doping in de sport. Wij hopen dat u dat na lezing van het Jaarverslag met ons eens bent.

Hoofdstuk 1 - Preventie

ALGEMEEN

Qua educatiebeleid kent de Dopingautoriteit een duidelijk verschil tussen topsport (georganiseerde sport) en fitness (anders-georganiseerde sport). Binnen de topsport geldt een dopingreglement. De Dopingautoriteit mag op basis van dit reglement dopingcontroles uitvoeren. Binnen fitness is dat niet het geval. Dit vereist dus een andere aanpak. Daarnaast heeft de Dopingautoriteit de taak om het algemeen publiek van informatie te voorzien.

TOPSPORT

De doelstelling voor topsport is: *het voorkómen van onbewuste en bewuste dopingovertredingen in de Nederlandse sport.*

De drie belangrijkste doelgroepen binnen de topsport zijn:

- Topsporters
- Sportbegeleiders
- Sportbonden

Topsporters

Om talenten gedurende ongeveer acht jaar voor te bereiden op de wereldtop, heeft de Dopingautoriteit in 2015 – samen met NOC*NSF - de Doorlopende Leerlijn Dopingvrije Sport ontwikkeld. Deze leerlijn beschrijft per leeftijds- en ontwikkelfase welke kennis, vaardigheden en houding nodig zijn voor een dopingvrije sport.

Fysieke educatiesessies

Aansluitend op deze fasen heeft de Dopingautoriteit drie verschillende educatiemodules ontwikkeld: Brons, Zilver en Goud. Brons is bedoeld als de eerste module en is echt een introductie van het onderwerp doping. Zilver is meer gericht op het oefenen van vaardigheden, zoals het controleren van medicijnen en voedingssupplementen. Tijdens Goud behandelen de sporters tenslotte vooral lastige dopingdilemma's waar ze tijdens hun carrière tegenaan kunnen lopen. Bijvoorbeeld vermoedens van dopinggebruik door een teamgenoot, of het gebruik van toegestane medicijnen puur en alleen om beter te presteren. In 2018 heeft de Dopingautoriteit in totaal 84 fysieke educatiesessies verzorgd.

Tabel 1.1: Overzicht educatiesessies voor topsporters

Educatiemodule	2014	2015	2016	2017	2018
Brons	-	30	35	53	33
Zilver	-	21	15	18	17
Goud	-	5	7	2	2
Combinatie	-	9	23	18	32
Totaal	36	65	80	91	84

E-learningplatform

Voor sommige groepen topsporters is het lastig om een educatiesessie in te plannen. Toch is het belangrijk dat ook deze sporters goede educatie krijgen. Daarom heeft de Dopingautoriteit in maart 2017 een [e-learningplatform](#) gelanceerd. Via dit platform werden al de modules Brons en Zilver aangeboden. In 2018 zijn daar de modules Nationale Testing Pool (januari) en Goud (maart) aan toegevoegd. De module Goud is de derde module van het drieluik Brons, Zilver, Goud. De module Nationale Testing Pool is bedoeld voor topsporters die door de Dopingautoriteit zijn opgenomen in de Nationale Testing Pool. Zij moeten hun whereabouts (overnachtings- en andere verblijfsgegevens) aanleveren.

Tabel 1.2 Overzicht afgeronde e-learningmodules voor topsporters

Educatiemodule	2017	2018
Brons	494	1368
Zilver	114	330
Goud	-	129
Nationale Testing Pool	-	65
Totaal	608	1892

Voor de ontwikkeling van het e-learningplatform is in 2018 ook een aantal technische verbeteringen uitgevoerd.

Videoproducties

Voor de fysieke educatie en e-learningmodules is in 2018 een aantal video's gemaakt.

Tabel 1.3 Overzicht videoproducties

Video	Uitleg
Dopingcontrole – Urine en Bloed	Uitleg over de dopingcontroleprocedure voor urine en bloed
Dopingcontrole - Urine	Uitleg over de dopingcontroleprocedure voor urine
Dopingcontrole - Bloed	Uitleg over de dopingcontroleprocedure voor bloed
Header website Be PROUD	Header voor de website van het topsportprogramma Be PROUD

Dopingwaaier App

De Dopingwaaier App bestaat sinds eind 2013. De app is gemaakt voor iOS en Android. Ook is er een [responsive website](#). Via de Dopingwaaier App kunnen sporters en begeleiders onder andere hun geneesmiddelen en voedingssupplementen controleren, de belangrijkste dopingregels nalezen en de dopingcontroleprocedure bekijken. In 2018 werd de app 4.962 maal gedownload (2017: 5.478). Het totaal aantal downloads stond eind 2018 op 29.054. De Dopingwaaier App wordt continu actueel gehouden. Ook wordt de app doorlopend gepromoot, onder meer via de voorlichtingsbijeenkomsten, verschillende websites, diverse artikelen, z-cards en posters.

100% Dope Free

De Dopingautoriteit is in 2018 gestopt met het programma 100% Dope Free. 100% Dope Free was een programma van de Dopingautoriteit waarbij iedereen die verbonden is aan de Nederlandse topsport zich kon uitspreken voor een schone sport. Over een periode van 10 jaar hebben meer dan 35.000 mensen zich aan het programma verbonden door middel van het ondertekenen van het 100% Dope Free – True Winner statement. Het 100% Dope Free – True Winner statement was een initiatief van de AtletenCommissie van NOC*NSF en de Dopingautoriteit.

Be PROUD en Talent Experience Day

Tegelijkertijd met het beëindigen van het 100% Dope Free programma is de Dopingautoriteit gestart met het programma Be PROUD. Be PROUD richt zich op het versterken van de juiste sportwaarden en is opgezet in samenwerking met NOC*NSF, (ex-) topsporters en trainers/coaches. Sporters, familie, coaches, medische begeleiders, bondsmedewerkers en andere sportliefhebbers worden opgeroepen om zich aan te sluiten bij Be PROUD. Dit kan als supporter maar ook als ambassadeur. Sportorganisaties hebben bovendien de mogelijkheid om partner te worden. Zo ontstaat een groot en krachtig team dat trots is op schone sport. Het programma Be PROUD heeft een [eigen website](#) en social media accounts op [Instagram](#), [Facebook](#), [Twitter](#) en [YouTube](#).

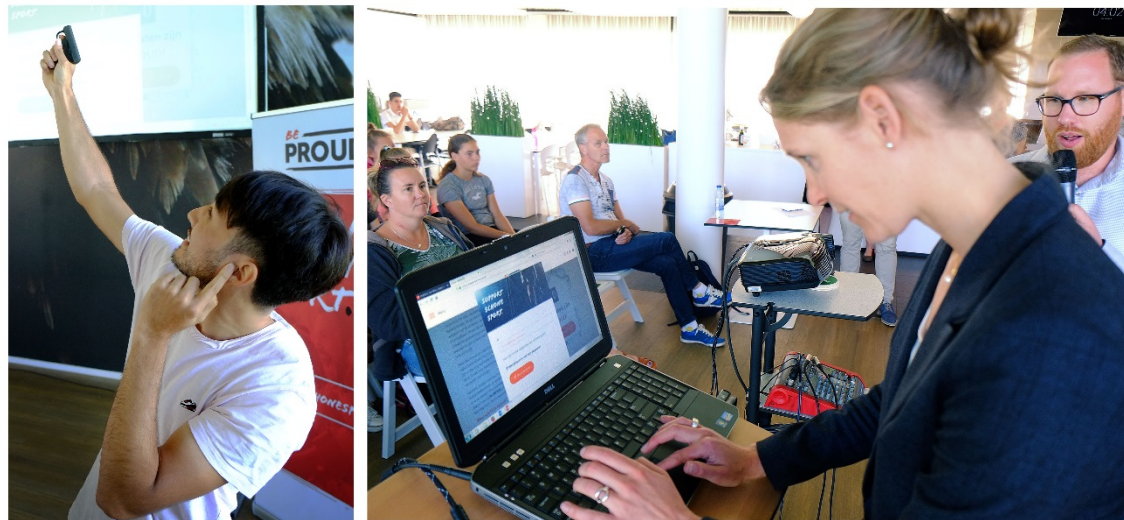

Be PROUD: de deelnemers aan de Talent Experience Day zijn supporter van schone sport

De lancering vond plaats tijdens de Talent Experience Day op Papendal bij het trainingscomplex van Vitesse. De Talent Experience Day was georganiseerd als bedankje voor sporttalenten die hadden meegedaan aan een onderzoek naar het maken van ethische beslissingen op het gebied van schone sport. Dit [onderzoek](#) werd uitgevoerd door de Radboud Universiteit. De Dopingautoriteit hielp mee.

De talenten volgden op deze dag allerlei workshops. Zo gaf Vitesse een inkijkje in het Voetbal Lab. Ook gingen de talenten lunchen met chefkok van Papendal Erik te Velthuis, en leerde sportpsycholoog Paul van Zwam ze omgaan met wedstrijdspanning. Sunwebs Scientific Expert Teun van Erp toonde daarnaast hoe wielerploeg Team Sunweb wetenschap gebruikt om beter te presteren.

De voorzitter van de AtletenCommissie van NOC*NSF Hinkelien Schreuder en topschaatser Kai Verbij sloten zich als eerste aan bij het programma door supporters te worden van schone sport. Kai Verbij vertelde bovendien een persoonlijk verhaal over zijn weg naar de top, en welke sportwaarden daarbij belangrijk zijn voor hem.

*Topschaatser Kai Verbij gaf het startschot voor Be PROUD. Daarna sloot Hinkelien Schreuder (voorzitter NOC*NSF AtletenCommissie) zich als eerste aan door supporter te worden van schone sport.*

Eind 2018 had Be PROUD zes [ambassadeurs](#): Epke Zonderland (turnen), Jessica Schilder (atletiek), Jetze Plat (handbiken/paratriathlon), Kai Verbij (schaatsen), Madelein Meppelink (beachvolleybal), en Vince Rooi (honkbal). Het aantal [aangesloten organisaties](#) (Be PROUD partners) stond op hetzelfde moment op 23. Het aantal supporters stond op 694.

Outreach Events

Bij een outreach event staat de Dopingautoriteit met een stand bij een sportevenement om daar algemene informatie te verstrekken aan grote groepen topsporters en sportbegeleiders. In 2018 zijn er twee outreach events gehouden: bij het Super 6 Baseball & Softball toernooi (22 september) en bij de rugbyinterland Nederland-Zwitserland (24 november).

Outreach Event bij de rugbyinterland Nederland-Zwitserland

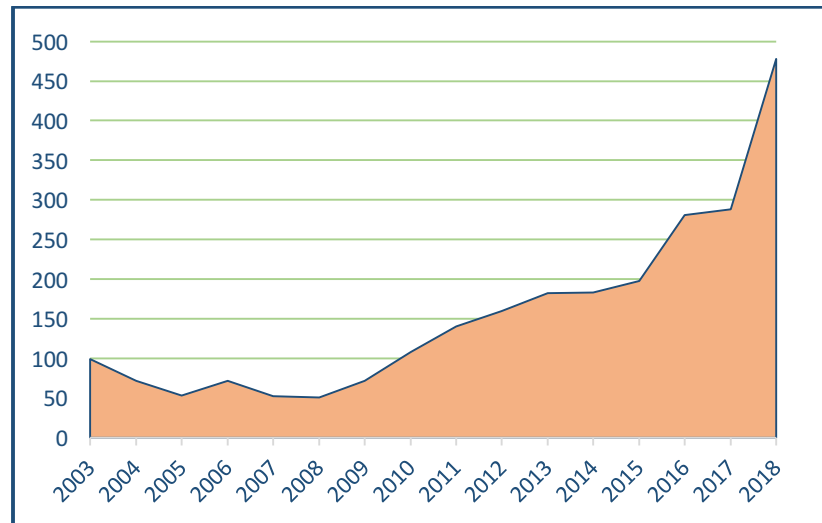
Artikelen

De Dopingautoriteit had een vaste rubriek in het NOC*NSF-topsportblad [Lopend Vuur](#). In 2018 zijn hiervoor vier artikelen geschreven. NOC*NSF heeft besloten de publicatie van Lopend Vuur te stoppen. In juni 2018 is de laatste editie van Lopend Vuur verschenen.

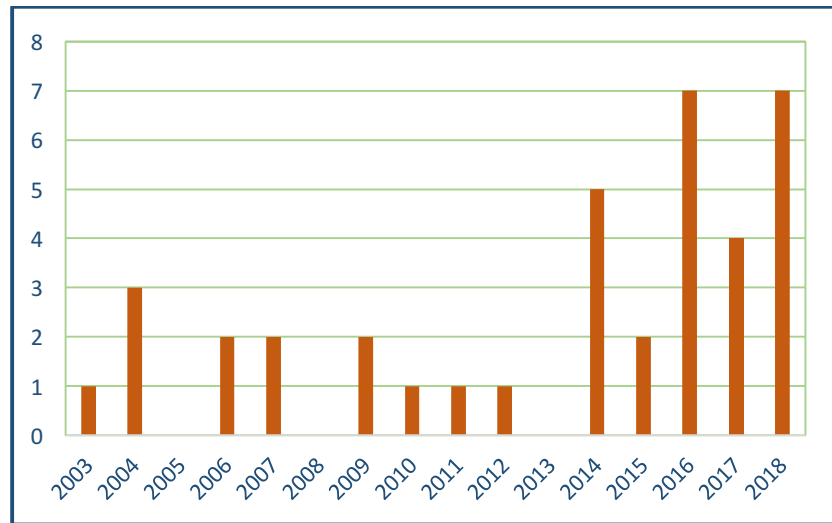
Nederlands Zekerheidssysteem Voedingssupplementen Topsport (NZVT)

Voedingssupplementen kunnen dopingstoffen bevatten. Dit staat vaak niet op het etiket vermeld. Het gebruik van voedingssupplementen is daarmee een risico voor topsporters. Het kan namelijk leiden tot een positieve uitslag van een dopingcontrole. In reactie op dit risico heeft de Dopingautoriteit in 2003 het [Nederlands Zekerheidssysteem Voedingssupplementen Topsport](#) (NZVT) opgezet. Het systeem biedt fabrikanten van voedingssupplementen de mogelijkheid om tegen betaling hun supplementen te laten controleren. De 'schoon bevonden' [product-batchcombinaties](#) komen in de NVZT-database.

In 2018 zijn in totaal 260 NZVT-certificaten afgegeven (voor 478 product-batch combinaties). Dit betekent wederom een nieuw record. Dit is een signaal dat het Nederlands Zekerheidssysteem Voedingssupplementen Topsport (NZVT) nog steeds in een belangrijke behoefte voorziet voor sporters en hun begeleiders. In totaal stonden er op 31 december 2018 1.259 product-batchcombinaties op de NZVT-website (antidoping.nl/nzvt), verdeeld over 341 producten, 53 merken en 16 inhoudelijke categorieën. Zeven batches zijn afgekeurd omdat er dopinggeduide stoffen in werden aangetroffen.

Aantal goedgekeurde product-batchcombinaties

Aantal afgekeurde product-batchcombinaties

Op 14 mei is de Dopingautoriteit op bezoek geweest bij LGC in Engeland. LGC voert de meeste analyses van de supplementen uit voor het NZVT. Doel was vooral de automatisering / modernisering van het NZVT te bespreken.

BEGELEIDEND PERSONEEL

Naast sporters is er de afgelopen jaren steeds meer aandacht voor de sportbegeleiders. Onder deze groep vallen vooral de trainer-coaches, maar onder andere ook artsen, fysiotherapeuten, diëtisten, masseurs, verzorgers (soigneurs), psychologen en ouders.

Fysieke educatiesessies

In 2018 zijn er in totaal 20 educatiesessies verzorgd voor begeleidend personeel. Hiervan waren er 15 voor trainer-coaches en 5 voor andere groepen begeleiders. De trainer-coach voorlichtingen worden gegeven aan de hand van de Doorlopende Leerlijn Dopingvrije Sport voor coaches. Binnen deze leerlijn heeft de Dopingautoriteit drie verschillende voorlichtingen ontwikkeld: Trainer-Coach 3, Trainer-Coach 4 en Trainer-Coach 5/Mastercoach. De voorlichtingen sluiten aan op de opleidingsstructuur van de [Kwalificatiestructuur Sport](#).

Tabel 1.4 Overzicht educatiesessies voor sportbegeleiders

Educatiemodule	2017	2018
Trainer-Coach 3	3	6
Trainer-Coach 4	3	3
Trainer-Coach 5 / Mastercoach	2	5
Combinatie	-	1
Maatwerk	16	5
Totaal	24	20

E-learningplatform

Ook voor de sportbegeleiders heeft de Dopingautoriteit in 2018 e-learningmodules ontwikkeld. In januari is Trainer-Coach 3 gepubliceerd en in februari Trainer-Coach 4. De e-learningmodule speciaal voor ouders is in juni online gezet. In oktober kwam de module voor (para)medische begeleiders beschikbaar.

Tabel 1.5 Overzicht afgeronde e-learningmodules voor sportbegeleiders

Educatiemodule	2018
Trainer-Coach 3	145
Trainer-Coach 4	102
Ouders	32
(Para)medische begeleiders	8
Totaal	287

SPORTBONDEN

Ook de sportbonden zijn een belangrijke doelgroep voor de Dopingautoriteit. De sportbonden staan het dichtst bij de topsporters en de sportbegeleiders.

Bijeenkomst sportbonden

Op 6 november is voor de negende keer de Support Schone Sport bijeenkomst (voorheen Bondenbijeenkomst / bijeenkomst Samen tegen doping) georganiseerd. Deze vond plaats bij het NBC in Nieuwegein en werd door 31 personen bezocht. Dit waren vertegenwoordigers van sportbonden, RTO's en CTO's. Het doel van de jaarlijkse bijeenkomst is om de aanwezigen bij te praten over de ontwikkelingen op antidopinggebied, voornamelijk op het gebied van educatie.

De deelnemers beoordeelden de bijeenkomst gemiddeld met een 7,5.

E-learningplatform

Ook voor de sportbonden heeft de Dopingautoriteit in 2018 een e-learningmodule ontwikkeld. Deze is in augustus gepubliceerd. In 2018 is de module 17 maal afgerond.

Daarnaast heeft de Dopingautoriteit samen met de Atletiekunie het inschrijvingssysteem voor de NK atletiek gekoppeld aan het e-learningplatform van de Dopingautoriteit. Hierdoor kunnen sporters zich alleen aanmelden voor de NK atletiek als ze ook de e-learningmodule Brons hebben afgerond. De verificatie van de afgeronde e-learningmodule gaat automatisch op basis van het ingevoerde e-mailadres. Een dergelijke koppeling is ook voorbereid voor de KNUW en de JBN.

FITNESS

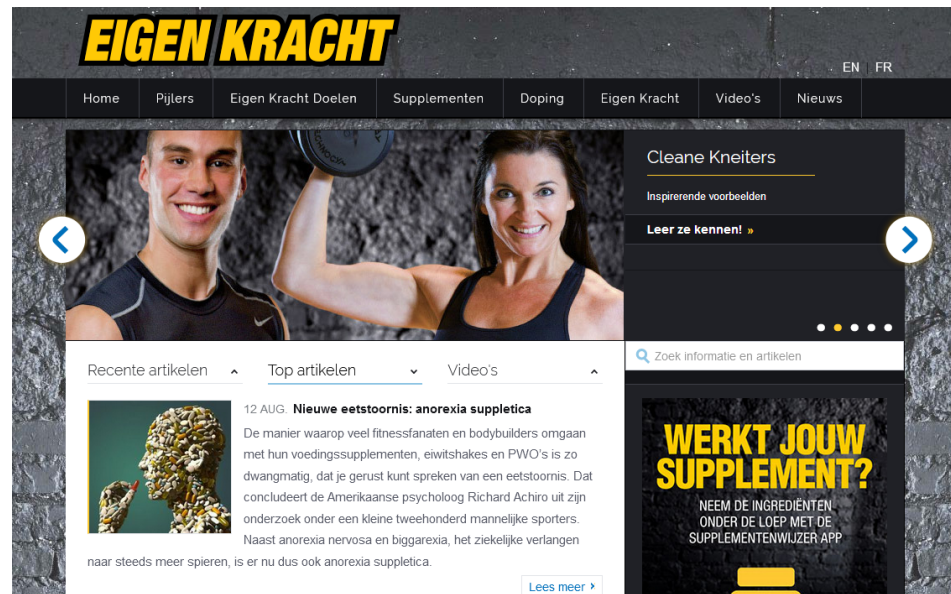
De doelstelling voor fitness (anders georganiseerde sport) is: *het voorkómen dan wel ontmoedigen van bewust én onbewust dopinggebruik door sporters in de Nederlandse fitnesscentra*. Ook wordt er aandacht besteed aan *harm reduction*. Dit is het verminderen van gezondheidsrisico's bij dopinggebruik.

Binnen fitness richt de Dopingautoriteit zich vooral op de mensen in de fitnesscentra. Dit zijn de fitnessers zelf, maar ook de fitnessinstructeurs (die we vooral bereiken via de diverse fitnessopleidingen) en de eigenaren. De communicatie richting deze doelgroep doet de Dopingautoriteit vanuit het programma *Eigen Kracht*. Alleen het boek *Doping, de nuchtere feiten* wordt niet onder *Eigen Kracht* maar direct onder het merk *Dopingautoriteit* uitgegeven.

Eigen Kracht

In Nederland doen 2,5 miljoen mensen aan fitness. Daarmee is fitness in Nederland de populairste sportieve activiteit. Uit onderzoek in 2009 bleek echter dat 8,2% van de fitnessers dopingmiddelen gebruikte. Dit vormt geen dopingovertreding, want ze zijn niet gebonden aan een dopingreglement. Gebruik van dopingmiddelen blijft echter wel schadelijk voor de gezondheid en het gebruik schaadt ook het imago van de fitnessbranche zelf. Het is dus wenselijk het dopinggebruik in fitnesscentra te

verminderen. Daarom heeft de Dopingautoriteit speciaal voor deze doelgroep het educatieprogramma [Eigen Kracht](#) opgezet. Via Eigen Kracht informeert de Dopingautoriteit over de risico's van gebruik van anabole steroïden en andere dopingmiddelen én over gezonde alternatieven om op Eigen Kracht gespierder of slanker te worden. Hierdoor wordt meer kennis en bewustzijn gecreëerd. Ook worden de waarden en normen van het sporten op *Eigen Kracht* versterkt.

Website Eigen Kracht

Eigen Kracht website

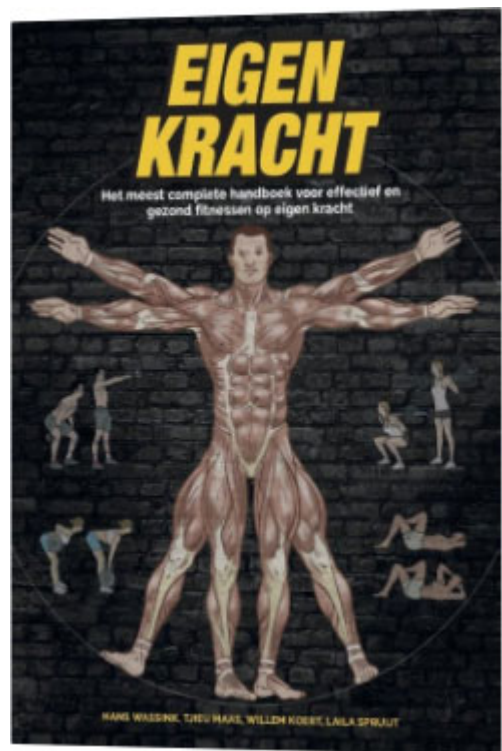
Centraal voor het programma staat de Eigen Kracht-website. Op de site is objectieve, overzichtelijke en praktisch toepasbare informatie te vinden over clean en effectief spiermassa opbouwen én over een verantwoorde manier van afslanken. Tevens wordt er objectieve informatie gegeven over diverse soorten dopinggeduide middelen en de bijwerkingen. Ook het dopingrisico van voedingssupplementengebruik komt aan bod.

In 2018 zijn er in totaal 47 inhoudelijke nieuwsberichten op de site geplaatst, geschreven door drie externe (inhoudelijke/journalistieke) experts uit de fitness/bodybuildingbranche en door eigen educatiemedewerkers.

Boek 'Eigen Kracht'

In 2018 heeft de Dopingautoriteit het [Eigen Kracht boek](#) geheel herschreven. Het boek gaat uitgebreider en dieper in op de stof dan de vorige editie. Het boek sluit ook beter aan op de website van Eigen Kracht en op de Supplementenwijzer App. In het eerste hoofdstuk van het boek staan de 'beweegredenen' van Eigen Kracht centraal: het bevorderen van een bewust actieve en

gezonde levensstijl. Het hoofdstuk 'Gezond gewicht' gaat in op hoe een gezond gewicht eruit ziet, hoe je het kunt bereiken of behouden en welke risico's er op de loer liggen om dat evenwicht te verstoren. 'Hart aan de slag', het hoofdstuk over cardiotraining is flink uitgebreid met schema's voor circuittraining en looptraining. 'Aan het ijzer' is het grootste hoofdstuk van boek, compleet met volledig jaarprogramma voor de opbouw van spiermassa. Het behandelt de mechanismen van spierhypertrofie, hormonen, energiegebruik en trainingsvariabelen, maar ook hoe je een trainingsplan opzet en hoe je blokkades voor vooruitgang kunt opheffen. In 'Aan tafel', het voedingshoofdstuk, vind je alles over hoe een gezonde voeding eruit ziet voor actieve mensen. Een aparte paragraaf is gereserveerd voor vegetarische voeding en waarom sportprestaties daaronder niet hoeven te lijden. Het thema supplementen en doping komt in het afsluitende hoofdstuk van Eigen Kracht, aan bod. Het boek wordt uitgegeven door Arko Sports Media.

Het Eigen Kracht boek

Eigen Kracht dag

Om de presentatie van de nieuwe editie van het Eigen Kracht boek extra kracht bij te kunnen zetten, heeft de Dopingautoriteit op 9 december een [Eigen Kracht dag](#) georganiseerd. Deze middag vol presentaties en workshops werd gehouden tijdens het

SAP Weekend in het Congrescentrum Koningshof te Veldhoven. De presentaties waren onderverdeeld in drie thema's: hypertrofie, druk op het uiterlijk en doping in bodybuilding. Daarnaast waren er workshops over bankdrukken en 'groene eiwitten'. De dagvoorzitter was Rob van Rossum. Er waren 50 à 60 deelnemers. De deelnemers beoordeelden de bijeenkomst gemiddeld met een 8,4.

Tabel 1.6 Overzicht van de sprekers op de Eigen Kracht dag

Spreker	Presentatie / Workshop / Stand
Tjieu Maas	Spierhypertrofie: grenzen aan de groei
Pim Knuiman	Cardio- en krachttraining: vriend of vijand?
Chi Lueng Chiu	De achterkant van afslanken
Liesbeth Woertman	Psychologie van het uiterlijk
Pim de Ronde	HAARLEM-studie – baseline resultaten
Hans Wassink	Evolutie van bodybuilding'
René Hamers / Rowana Zwerts	Workshop De betere bank
Jürgen Verweijen	Workshop De groene eiwitbar

Supplementenwijzer App

In augustus 2017 heeft de Dopingautoriteit onder de vlag van *Eigen Kracht* de Supplementenwijzer App gelanceerd. Het afgelopen decennium is de markt voor sportvoedingssupplementen explosief gegroeid. Bijna 60% van de fitnessers in Nederland gebruikt supplementen. Ook topsporters gebruiken veel supplementen. De gratis Supplementenwijzer App helpt sporters op bewuste en kritische wijze met supplementen om te gaan. Hart van de app is een bespreking en beoordeling van meer dan 3000 ingrediënten.

De app is in een jaar tijd 4.134 maal gedownload. De gebruikers hebben 32.015 maal gezocht op specifieke ingrediënten, zoals creatine en BCAA's en magnesium. De quick scan functie waarbij op claims wordt gezocht (zoals spiergroei of vetverlies) is 22.626 maal geraadpleegd. De Supplementenwijzer App is in 2018 doorlopend onderhouden.

Gastlessen en bijeenkomsten

In 2018 heeft de Dopingautoriteit zes gastlessen gegeven aan diverse fitnessopleidingen. Daarnaast is er een presentatie verzorgd door de gemeente Winterswijk (10 januari) en zijn er twee gastlessen verzorgd voor de Haagse Politie Sportvereniging (beide 7 december). Ook is er een presentatie gegeven tijdens het Harm Reduction Congres van het Trimbos op 17 april. De afgelopen jaren komen er meer vragen binnen van gemeenten en preventiewerkers over dopinggebruik in fitness.

Outreach Events

Bij een outreach event staat Eigen Kracht met een stand bij een fitnesssevenement om daar algemene informatie te verstrekken aan grote groepen sporters en sportbegeleiders. Op 24 april stond Eigen Kracht op de INBA. De INBA is een Amerikaanse natural bodybuilding bond die in diverse landen een vertegenwoordigende bond heeft. In Nederland hielden ze hun eerste

natural bodybuildingwedstrijd. Er werd op doping gecontroleerd door IDTM (Zweden). Het beleid van de INBA is overigens niet gebaseerd op de World Anti-Doping Code: de INBA heeft eigen regels opgesteld.

Themavideo's documentaire Terug in balans

In 2017 is de documentaire [Terug in balans - de evolutie van damesbodybuilding](#) verschenen. De documentaire geeft een beeld van de nieuwe weg die het damesbodybuilding een aantal jaar geleden is ingeslagen. Met nieuwe criteria en allerlei nieuwe klassen moet het 'vrouwelijke' weer terug in de sport komen. Vanuit het ruwe filmmateriaal zijn in 2018 nog eens acht extra themavideo's gemaakt.

Screenshot documentaire Terug in balans – de evolutie van damesbodybuilding

Cleane Kneiters

Cleane Kneiters zijn fitnessers/bodybuilders die bewijzen dat je zonder doping een indrukwekkende fysiek kunt opbouwen. Zij zijn de ambassadeurs voor dopingvrije fitness. In 2018 waren er [18 Cleane Kneiters](#) verbonden aan het programma *Eigen Kracht*. Ze staan allen met een achtergrondverhaal en foto's op de website.

Opleidingsboeken NL Actief

De Dopingautoriteit heeft een bijdrage geleverd aan de nieuwe opleidingsboeken van NL Actief (voorheen Fit!Vak), genaamd Fitnesstrainer A en Fitnesstrainer B. Voor het A-boek was dit een aanpassing van een bestaand dopinghoofdstuk en voor het B-boek is een nieuw hoofdstuk geschreven. Beide boeken zijn inmiddels verschenen.

Harm reduction: boek 'Doping, de nuchtere feiten'

In oktober 2014 verscheen [Doping, de nuchtere feiten](#). Het geeft de lezer een gedegen overzicht van de middelen die op dit moment in fitness en bodybuilding worden gebruikt. Over de werking en bijwerkingen van anabole steroïden, groeihormonen, insuline, eetlustremmende amfetamines en nog veel andere dopinggeduide middelen, is zoveel mogelijk relevante wetenschappelijke informatie verzameld. Dit is aangevuld met praktijkervaringen van gebruikers en kennis uit het dopingmilieu zelf. Daarbij is het accent gelegd op informatie die in dit circuit nog te vaak onder tafel wordt geveegd. Er is nog steeds veel belangstelling voor het boek. De huidige oplage is bijna uitverkocht. Het wordt uitgegeven door Arko Sports Media.

ALGEMEEN PUBLIEK

Corporate website

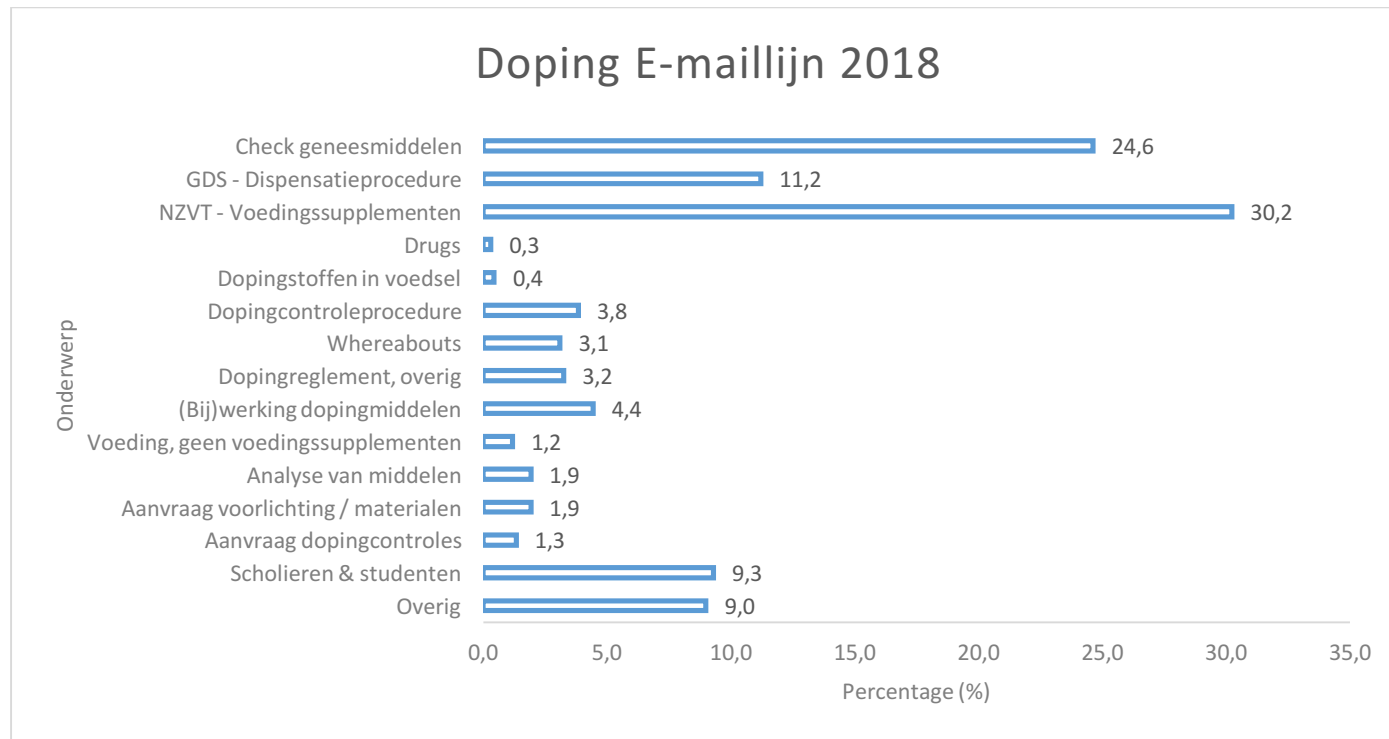
De corporate website van de Dopingautoriteit is www.dopingautoriteit.nl. De website is in 2018 responsive gemaakt voor verschillende schermformaten. Ook het uiterlijk is daarbij aangepast. Gedurende het jaar werden 20 eigen berichten op de site geplaatst (2017: 31). ANP-nieuwsberichten vormen ook een belangrijk deel van de informatievoorziening. In 2018 zijn er in totaal 287 ANP-nieuwsberichten (automatisch) op de site gezet. Dit is minder dan in 2017 (359).

Doping E-maillijn / Doping Informatielijn ?

De Doping E-maillijn is hét frontoffice voor alle vragen die met doping te maken hebben en waarachter bij toerbeurt vier personen dienst hebben. Alle vragen worden binnen een werkdag afgehandeld en anoniem in een database geregistreerd. In augustus 2018 is de e-mailservice uitgebreid met WhatsApp. Het mobiele nummer is 06-11226200 en is alleen bedoeld om mee te WhatsAppen. Telefoontjes worden niet beantwoord.

In 2018 zijn er in totaal 678 e-mails/WhatsApp-berichten binnengekomen. Dat is 2% minder dan in 2017, toen er 690 e-mails zijn geregistreerd.

Daarnaast is ook het aantal vragen per onderwerp bijgehouden. Per vraag konden meerdere onderwerpen aangevinkt worden. Die percentages per onderwerp zijn te vinden in de tabel hieronder. Twee onderwerpen springen er net als in 2017 uit: vragen over voedingssupplementen (30,2%) én het checken of een geneesmiddel op de dopinglijst staat of niet (24,6%). Op nummer 3 staan vragen over GDS / de dispensatieprocedure met ongeveer 11%.

Het percentage e-mails per onderwerp.

In 77% van de e-mails betrof het de georganiseerde (top)sport, 8% fitness en 15% overig. Er waren twee meldingen van een mogelijke dopingovertreding, negen maal e-mailde iemand van de pers en zeven e-mails gingen over een positieve sporter. 92 van de vragen kwamen via WhatsApp binnen.

Social Media

De Dopingautoriteit was al actief op [YouTube](#). Eind 2016 is daar [Facebook](#) bijgekomen. In 2017 is dit verder uitgebreid met [Twitter](#) en [Instagram](#). Het doel is om de doelgroepen beter te bereiken en ze zo de bewustwording omtrent de regels, rechten en risico's te vergroten. Er worden onder andere nieuwsberichten van de corporate website, voorlichtingsvideo's en foto's van educatiesessies op geplaatst.

Perscontacten

In 2018 is de Dopingautoriteit ruim 400 maal benaderd door de media, enerzijds voor toelichting en commentaar op actuele gebeurtenissen, en anderzijds met verdiepende vragen die los stonden van de actualiteit. De directeur van de Dopingautoriteit trad op als woordvoerder. Bij zijn afwezigheid of naar aanleiding van het specifieke onderwerp trad ook de Wetenschappelijk beleidsmedewerker van de Dopingautoriteit incidenteel als woordvoerder op.

Hoofdstuk 2 Medische dispensaties

GENEESMIDDELEN DISPENSATIE SPORTER (COMMISSIE EN SECRETARIAAT)

Vergeleken bij 2017 heeft de regelgeving omtrent dispensaties in 2018 nagenoeg geen wijzigingen ondergaan.

Uiteindelijk is er in 126 gevallen dispensatie verleend. Dat was één aanvraag meer dan in 2017.

In twaalf gevallen werd een verzoek niet gehonoreerd; dat was een verdubbeling ten opzichte van 2017.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Toegewezen	89	88	99	97	125	126
Niet toegewezen	4 (4,3%)	6 (6,4%)	8 (7,5%)	5 (4,9%)	6 (4,6%)	12 (8,7%)

De meeste toestemmingen hadden betrekking op het gebruik van methylfenidaat (70), net als in de meest recente eerdere jaren. Percentueel betekent dat 55,6%, een lichte stijging ten opzichte van 2017.

Andere medicatie waarvoor vaak dispensatie werd verleend was insuline (7,9%) en prednison/prednisolon (8,7%).

In totaal waren de aanvragen afkomstig van 33 verschillende sportbonden.

Met 16 toegekende aanvragen was de KNWU weer het best vertegenwoordigd (16,7%), zoals ook in de meeste andere jaren het geval was, gevolgd door de Atletiekunie (8,7%), en de KNVB en de KNSB (beide 7,9%).

Hoofdstuk 3 Dopingcontroles

DE CONTROLEPRAKTIJK

Algemeen

In 2018 is verder invulling gegeven aan het dopingcontrolebeleid zoals dat in nauwe samenwerking met NOC*NSF tot stand werd gebracht. Bij de dopingcontroles ligt het accent op de absolute top van de Nederlandse sport. Daarnaast heeft de Dopingautoriteit gerichte controles in kunnen zetten op specifieke individuen en/of groepen op competitieniveaus direct onder de absolute top. De aantallen vervolgonderzoeken en specifieke en/of aanvullende analyses namen lichtelijk af in 2018. Veel aandacht is verder besteed aan de zogeheten "whereabouts". Een deel van de topsporters dient, indien zij behoren tot de Nationale of Internationale Registered Testing Pool, een deel van de dagelijkse activiteiten kenbaar te maken aan de Dopingautoriteit of de Internationale Federatie.

Het proces *Intelligence & Investigations* maakt deel uit van de afdeling Handhaving & Opsporing. De samenvoeging van de processen *Dopingcontrole* en *Intelligence & Investigations* heeft als resultanten een directe informatie-uitwisseling en een optimale samenwerking.

Dopingcontroles vormen het belangrijkste beschikbare opsporingsmiddel om dopingovertredingen op te sporen, maar de controles hebben daarnaast ook een belangrijke preventieve functie. Over het aantal via dopingcontroles opgespoorde dopingovertredingen en over de aard van die overtredingen wordt in dit hoofdstuk verslag gedaan. Het aantal sporters dat op basis van het dopingcontroleprogramma heeft afgezien van dopinggebruik of het gebruik gestaakt heeft is echter onbekend.

Registered Testing Pool (RTP)

Op basis van de World Anti-Doping Code (WADC) en de daarmee verbonden Internationale Standaarden heeft de Dopingautoriteit een Registered Testing Pool (RTP) ingericht. Sporters die zijn opgenomen in de RTP van de Dopingautoriteit dienen aan een aantal verplichtingen te voldoen. Zo dienen zij voor het gebruik van medicijnen die op de dopinglijst voorkomen vooraf een dispensatie bij de Geneesmiddelen Dispensatiecommissie Sporter Commissie (GDS-commissie) aan te vragen. Tevens dienen zij hun whereabouts-informatie op te geven, en een door de Dopingautoriteit georganiseerde educatiesessie te volgen.

In 2018 waren er 11 sportbonden met sporters in de RTP. Dit aantal is gedaald ten opzichte van 2017 (12 sportbonden). Het aantal sporters in de RTP is ten opzichte van 2017 gestegen: 367 sporters aan het begin van het jaar 2018, versus 322 sporters bij aanvang 2017. Ook in 2018 dienden sporters slechts bij één instantie whereabouts-informatie aan te leveren, hetzij bij de Dopingautoriteit dan wel bij de internationale federatie.

De Dopingautoriteit is medio 2017 stapsgewijs gestart met het in gebruik nemen van de whereabouts-module van het mondiale administratie- en managementsysteem ADAMS, waarbij Sportergegevens (het in eigen beheer ontwikkelde whereabouts-systeem van de Dopingautoriteit) uitgefaseerd wordt. Het centraliseren van de whereabouts-informatie in één systeem draagt bij aan een efficiënte onderlinge samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de Dopingautoriteit, internationale federaties

en buitenlandse Nationale Anti-Doping Organisaties. Maar ook, en belangrijker, helpt het de betrokken sporters om op eenduidige en consequente manier aan hun verplichtingen te voldoen.

De Dopingautoriteit heeft in 2018 - evenals voorgaande jaren - voor het achterhalen van de verblijfplaats van sporters ook veelvuldig gebruik gemaakt van de informatie afkomstig van externe bronnen, zoals onder meer websites van nationale en internationale federaties, Twitter en Facebook.

Uitgevoerde controles - algemeen

De Dopingautoriteit voerde in 2018 voor de Nederlandse sport twee soorten dopingcontroles uit, namelijk: controles in het kader van het nationaal programma en daarnaast dopingcontroles in opdracht en voor rekening van derden, waaronder nationale en internationale federaties, evenementorganisatoren, buitenlandse Nationale Anti-Doping Organisaties en professionele sportorganisaties. Ook dopingcontroles na het behalen van officiële records, targetcontroles bij specifieke verdenkingen, en verschillende soorten vervolgonderzoeken vielen onder de verantwoordelijkheid van de Dopingautoriteit. Niet alleen Nederlandse sporters werden in Nederland gecontroleerd, maar, eventueel in opdracht van andere Anti-Doping Organisaties, ook niet-Nederlandse sporters die zich in Nederland bevonden.

Het nationaal programma – de principes

Evenals voorgaande jaren hebben VWS en NOC*NSF voor 2018 geldbedragen beschikbaar gesteld waaruit de kosten van de uitvoering van het nationaal controleprogramma ten behoeve van de Nederlandse sportbonden voldaan kunnen worden. In het jaarplan voor 2018 was een nationaal programma van circa 2.500 dopingcontroles opgenomen. Het totale beschikbare budget maakte uiteindelijk in 2018 echter een nationaal programma van slechts circa 2.250 dopingcontroles mogelijk. Het programma is derhalve in de loop van 2018 naar beneden bijgesteld. Van de beschikbare controles werd ca. 15% gereserveerd voor onder meer de uitvoering van zogenaamde targetcontroles, voor noodzakelijk vervolgonderzoek en voor dopingcontroles na het behalen van records en officiële limieten. Op basis van het geformuleerde beleid heeft de Dopingautoriteit de overige ca. 85% verdeeld over de sportbonden. Aan deze verdeling ligt een mathematisch verdeelmodel ten grondslag - gebaseerd op internationale richtlijnen - waarin onder meer de sport specifieke fysiologische eigenschappen en de internationale en nationale dopingincidentie-statistieken zijn meegenomen.

Het nationaal programma – de uitvoering

In 2018 zijn in totaal 2.257 dopingcontroles als onderdeel van het nationaal controleprogramma uitgevoerd. In veruit de meeste gevallen (2.002 maal) betrof het een urinecontrole. In 2018 zijn daarnaast ook 255 bloedcontroles uitgevoerd, onder meer in het kader van het Atletiek Biologisch Paspoort. Dit is een daling ten opzichte van 2017 (-13%). Deze daling kan verklaard worden doordat de doelstelling voor 2018 in de loop van 2018 werd bijgesteld naar 2.250 dopingcontroles. Het uitgevoerde nationale programma omvatte in 2017 2.408 dopingcontroles.

De 2.257 dopingcontroles in het kader van het nationaal controleprogramma vonden plaats bij 30 Olympische sportbonden en 18 niet-Olympische sportbonden, in de verhouding 89:11. Bij een aantal niet-Olympische en niet dopinggevoelige sporten zijn geen dopingcontroles uitgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn de denksporten.

Top 5 aantal dopingcontroles Nationaal controleprogramma

- 1 Schaatsen
- 2 Wielrennen
- 3 Atletiek
- 4 Zwemmen
- 5 Voetbal

Het percentage dopingcontroles (bloed en urine) buiten wedstrijdverband in het kader van het nationaal programma was 48%. Dit is een lichte daling ten opzichte van 2017 (55%).

Van het totaal van 2.257 dopingcontroles (bloed en urine) voor de sport in Nederland werden er 1.292 controles bij mannen uitgevoerd (57%) en 965 bij vrouwen (43%).

Dopingcontroles, uitgevoerd voor derden

De Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (KNVB) en de Koninklijke Nederlandsche Wielren Unie (KNWU) hebben buiten het nationale programma een additioneel dopingcontroleprogramma gefinancierd ten behoeve van de Nederlandse competitie. Verschillende Nederlandse bonden en sportorganisaties hebben additionele controles ingekocht bij de Dopingautoriteit ten behoeve van internationale evenementen in Nederland. En er zijn controles uitgevoerd voor buitenlandse organisaties en voor professionele sportorganisaties. Op basis van opdrachten van derden zijn in totaal 888 dopingcontroles uitgevoerd. Een stijging van 48% ten opzichte van 2017, toen het in totaal 600 controles betrof. Deze stijging is grotendeels toe te schrijven aan de overeenkomst die de Dopingautoriteit met de wielerploeg Team Sunweb heeft gesloten in het kader van een uit te voeren onafhankelijk additioneel dopingcontroleprogramma buiten wedstrijdverband.

De extra dopingcontroles waartoe Nederlandse en buitenlandse bonden en organisatoren opdracht gaven, waren voor het merendeel controles binnen wedstrijdverband (67%). Bij de dopingcontroles uitgevoerd voor derden is 71% van de controles bij mannen en 29% van de controles bij vrouwen uitgevoerd.

Dopingcontroles - totaal

De controles, uitgevoerd als onderdeel van het nationaal controleprogramma en de controles die in opdracht van derden werden uitgevoerd, vormen samen het totale dopingcontroleprogramma zoals uitgevoerd in 2018. In totaal zijn er 3.145 dopingcontroles uitgevoerd.

Tabel 3.1 Globaal overzicht uitgevoerde dopingcontroles in 2018

Dopingcontroles uitgevoerd door de Dopingautoriteit	Urine	Bloed	Totaal
Dopingcontroles uitgevoerd voor de Nederlandse sport (Nationaal Programma)	2.002	255	2.257
Dopingcontroles uitgevoerd voor buitenlandse sportorganisaties en overige	704	184	888
Totaal uitgevoerd door de Dopingautoriteit	2.706	439	3.145

Aantal dopingcontroles	2018	2017
Nationaal programma	2.257	2.408
In opdracht van derden	888	600
Totaal	3.145	3.008

Top 5 totaal aantal dopingcontroles

- 1 Wielrennen
- 2 Schaatsen
- 3 Atletiek
- 4 Voetbal
- 5 Zwemmen

Het totale aantal van 3.145 dopingcontroles voor de Nederlandse sport en sportorganisaties is een stijging van 4,6% ten opzichte van 2017, toen er 3.008 dopingcontroles werden uitgevoerd.

Tabel 3.2: Overzicht van het aantal uitgevoerde dopingcontroles in 2018

Sport	Nationaal Programma			Uitgevoerd voor derden			Totaal uitgevoerd		
	Urine	Bloed	Totaal	Urine	Bloed	Totaal	Urine	Bloed	Totaal
Atletiek	212	34	246	33	4	37	245	38	283
Autosport	7	0	7	0	0	0	7	0	7
Badminton	18	0	18	8	0	8	26	0	26
Basketbal	50	0	50	0	0	0	50	0	50
Biljart	15	0	15	8	0	8	23	0	23
Bobsleeën	1	0	1	0	0	0	1	0	1
Boksen	26	0	26	0	0	0	26	0	26
Bowling	8	0	8	0	0	0	8	0	8
Bridge	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Cricket	16	0	16	0	0	0	16	0	16
Crossfit	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Curling	5	0	5	0	0	0	5	0	5
Dammen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dansen	12	0	12	0	0	0	12	0	12
Darts	6	0	6	0	0	0	6	0	6
Floorball en unihockey	8	0	8	0	0	0	8	0	8
Gehandicaptensport	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Go	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Golf	2	0	2	0	0	0	2	0	2
Gymnastiek	68	0	68	0	0	0	68	0	68
Handbal	44	0	44	0	0	0	44	0	44
Handboogschieten	15	0	15	0	0	0	15	0	15
Hippische sport	17	0	17	0	0	0	17	0	17
Hockey	43	0	43	8	2	10	51	2	53
Honk- en softbal	51	0	51	0	0	0	51	0	51
IJshockey	23	0	23	1	0	1	24	0	24
In- en outdoor bowls	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jeu de Boules	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Judo	72	0	72	28	0	28	100	0	100
Karate-do	18	0	18	0	0	0	18	0	18
Klim- en bergsport	6	0	6	0	0	0	6	0	6
Korfbal	29	0	29	17	0	17	46	0	46

Sport	Nationaal Programma			Uitgevoerd voor derden			Totaal uitgevoerd		
	Urine	Bloed	Totaal	Urine	Bloed	Totaal	Urine	Bloed	Totaal
Krachtsport	54	0	54	0	0	0	54	0	54
Luchtsport	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Motorsport	23	0	23	0	0	0	23	0	23
Onderwatersport	10	0	10	0	0	0	10	0	10
Redden van drenkelingen	11	0	11	0	0	0	11	0	11
Roeien	112	0	112	2	0	2	114	0	114
Rollersports	4	0	4	0	0	0	4	0	4
Rugby	40	0	40	0	0	0	40	0	40
Schaatsen	205	124	329	16	2	18	221	126	347
Schaken	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Scheren	12	0	12	0	0	0	12	0	12
Schieten	3	0	3	0	0	0	3	0	3
Skiën	14	0	14	16	0	16	30	0	30
Sportvissen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Squash	16	0	16	0	0	0	16	0	16
Taekwondo	3	0	3	0	0	0	3	0	3
Tafeltennis	8	0	8	0	0	0	8	0	8
Tennis	8	0	8	0	0	0	8	0	8
Touwtrekken	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Triathlon	63	28	91	12	0	12	75	28	103
Vechtsport	6	0	6	25	2	27	31	2	33
Voetbal	143	0	143	111	1	112	254	1	255
Volleybal	41	0	41	43	3	46	84	3	87
Waterskiën	6	0	6	0	0	0	6	0	6
Watersport	31	0	31	0	0	0	31	0	31
Wielrennen	250	56	306	341	170	511	591	226	817
Zwemmen	167	13	180	35	0	35	202	13	215
Totaal	2002	255	2257	704	184	888	2706	439	3145

Tabel 3.3: Aantal in- en out-of-competition dopingcontroles uitgevoerd in 2018

Sport	In competition			Out of competition		
	Urine	Bloed	Totaal	Urine	Bloed	Totaal
Atletiek	141	0	141	104	38	142
Autosport	7	0	7	0	0	0
Badminton	19	0	19	7	0	7
Basketbal	44	0	44	6	0	6
Biljart	23	0	23	0	0	0
Bobsleeën	0	0	0	1	0	1
Boksen	12	0	12	14	0	14
Bowling	8	0	8	0	0	0
Bridge	0	0	0	0	0	0
Cricket	16	0	16	0	0	0
Crossfit	0	0	0	0	0	0
Curling	0	0	0	5	0	5
Dammen	0	0	0	0	0	0
Dansen	12	0	12	0	0	0
Darts	6	0	6	0	0	0
Floorball en unihockey	8	0	8	0	0	0
Gehandicaptensport	0	0	0	0	0	0
Go	0	0	0	0	0	0
Golf	0	0	0	2	0	2
Gymnastiek	22	0	22	46	0	46
Handbal	44	0	44	0	0	0
Handboogschieten	6	0	6	9	0	9
Hippische sport	6	0	6	11	0	11
Hockey	44	2	46	7	0	7
Honk- en softbal	40	0	40	11	0	11
IJshockey	0	0	0	24	0	24
In- en outdoor bowls	0	0	0	0	0	0
Jeu de Boules	0	0	0	0	0	0
Judo	42	0	42	58	0	58
Karate-do	0	0	0	18	0	18
Klim- en bergsport	6	0	6	0	0	0
Korfbal	37	0	37	9	0	9

Sport	In competition			Out of competition		
	Urine	Bloed	Totaal	Urine	Bloed	Totaal
Krachtsport	51	0	51	3	0	3
Luchtsport	0	0	0	0	0	0
Motorsport	20	0	20	3	0	3
Onderwatersport	8	0	8	2	0	2
Redden van drenkelingen	11	0	11	0	0	0
Roeien	41	0	41	73	0	73
Rollersports	4	0	4	0	0	0
Rugby	40	0	40	0	0	0
Schaatsen	119	0	119	102	126	228
Schaken	0	0	0	0	0	0
Schermen	9	0	9	3	0	3
Schieten	0	0	0	3	0	3
Skiën	10	0	10	20	0	20
Sportvissen	0	0	0	0	0	0
Squash	16	0	16	0	0	0
Taekwondo	0	0	0	3	0	3
Tafeltennis	6	0	6	2	0	2
Tennis	0	0	0	8	0	8
Touwtrekken	0	0	0	0	0	0
Triathlon	46	0	46	29	28	57
Vechtsport	27	0	27	4	2	6
Voetbal	179	1	180	75	0	75
Volleybal	79	3	82	5	0	5
Waterskiën	6	0	6	0	0	0
Watersport	20	0	20	11	0	11
Wielrennen	406	0	406	185	226	411
Zwemmen	124	0	124	78	13	91
Totaal	1765	6	1771	941	433	1374

Whereabouts-fouten

Er zijn in 2018 in totaal 31 definitieve whereabouts-fouten geregistreerd. Whereabouts-fouten kunnen bestaan uit Missed tests (niet aanwezig zijn van de sporter op de opgegeven locatie binnen "het uur" / 60 minute time slot) en Filing failures (het niet voldoen aan het tijdig en correct opgeven van voldoende verblijfsgegevens).

Het aantal whereabouts-fouten is in 2018 ten opzichte van 2017 met 33% gedaald (toen betrof het 46 gevallen). In 2018 is aan geen enkele sporter een tweede whereabouts-fout opgelegd in een periode van twaalf maanden. Ook zijn er geen sporters geweest waarbij een derde whereabouts-fout in een periode van 12 maanden is opgelegd.

De top drie van het totaal aantal *definitief* geregistreerde whereabouts-fouten werd gevormd door leden van de Judobond, Atletiekunie en Wielren Unie, waarbij opgemerkt dient te worden dat bonden met een groot aantal sporters in de Registered Testing Pool ook een grotere kans hebben op sporters die niet aan de whereabouts-verplichtingen voldoen. In 2018 was de Judobond de bond met de meeste whereabouts-fouten versus de Roeibond in 2017.

Dopingcontroles die geen doorgang konden vinden

Naast de controles die geen doorgang konden vinden dankzij een Missed test, hebben in 2018 103 geplande dopingcontroles geen doorgang kunnen vinden om andere redenen, en wel doordat:

- 1) opgegeven sport(st)ers/selecties afwezig zijn op evenementen, wedstrijden en centrale trainingen.
- 2) de dopingcontroleofficial (DCO) een (centrale) training of wedstrijd aandoet en deze training of wedstrijd bleek te zijn afgelast of verplaatst.
- 3) een dopingcontroleofficial een opgegeven adres aandoet en de sport(st)er gedurende de uitgezette controleperiode afwezig was, dan wel dat deze niet (meer) op het adres woonachtig bleek (bij dopingcontroles zonder dat de betreffende sporter whereabouts-informatie diende aan te leveren).

Het betrof zowel out-of-competition controles als in-competition controles. Als een dopingcontrole geen doorgang kan vinden, wordt zo spoedig mogelijk daarna opnieuw een passend moment gezocht om betreffende sporter alsnog te controleren, eventueel ook door een evenement van vergelijkbare orde in te plannen.

Sport(tak) specifieke analyses

Op basis van een risicoanalyse is in de geldende standaarden van de Wereld Anti-Doping Code (WADC) voor sporten en sportdisciplines een specifieke berekening gemaakt voor de minimaal benodigde percentages aanvullende laboratoriumanalyses. Het Technical Document for Sport Specific Analysis (TDSSA) van WADA bevat dwingende bepalingen die door Nationale Anti-Doping Organisaties, waaronder de Dopingautoriteit, uitgevoerd dienen te worden. De analyses hebben onder meer betrekking op erythropoëetine-achtige stoffen en groeihormonen. Het minimaal uit te voeren aantal specifieke aanvullende analyses is uitgedrukt in een percentage van het aantal uitgevoerde dopingcontroles binnen een sportdiscipline (percentage aanvullende analyses bovenop het standaard analysepakket).

In 2018 is in 43% van de 2.257 dopingcontroles ten behoeve van het nationale programma de verzamelde urine- en/of bloedmonsters ook op Erythropoiesis Stimulating Agents (ESA's) geanalyseerd. Dit is een daling ten opzichte van het jaar 2017 (50%). De ESA-analyses gebeurden in verschillende relevante sporttakken waarbij de top (in absolute aantallen) gevormd werd door wielrennen, schaatsen, atletiek, zwemmen en triathlon.

In 33% van de 2.257 controles ten behoeve van het nationale programma zijn de verzamelde bloed- en urinemonsters ook op de aanwezigheid van Groeihormoon en/of Growth Hormone Releasing Factors (GHRF's) geanalyseerd. Dit is een daling ten opzichte van het jaar 2017 (41%). Dit gebeurde in verschillende sporttakken waarbij (in absolute aantallen) de top gevormd werd door wielrennen, atletiek, schaatsen, voetbal en zwemmen.

Verder werden (eveneens als in 2017) verschillende monsters aanvullend op testosteronegebruik geanalyseerd. Tevens is bloed afgenomen voor de controle op groeihormoon en ESA's en Hemoglobine Based Oxygen Carriers (HBOC's).

In 2018 is een deel van de urinemonsters voor langere tijd in bewaring genomen teneinde op enig moment een her-analyse uit te kunnen voeren.

Onaangekondigde dopingcontroles

Het totale percentage dopingcontroles buiten wedstrijdverband ('out-of-competition') kwam uit op 44% en is in verhouding tot 2017 vrijwel gelijk gebleven (46%). Nagenoeg alle dopingcontroles waren zonder vooraankondiging aan de atleet ('no advance notice testing'). Een uitzondering wordt slechts gevormd door dopingcontroles naar aanleiding van een behaald record of een behaalde limiet, in welke gevallen de sporter of diens bond zelf het initiatief tot de controle moest nemen.

Targetcontroles

De Dopingautoriteit heeft de bevoegdheid tot het uitvoeren van zogenaamde targetcontroles. Deze dopingcontroles worden in specifieke gevallen en op basis van vooraf vastgestelde criteria uitgevoerd. Targetcontroles hebben sportbreed plaatsgevonden, met de nadruk op enkele specifieke sporten en individuen waar incidenteel ook op het niveau onder de absolute top is gecontroleerd. Meer hierover is te lezen in het hoofdstuk Intelligence & Investigations.

Atleet Biologisch Paspoort

Binnen het Atleet Biologisch Paspoort (ABP) worden van geselecteerde atleten (afkomstig uit verschillende sporten) meerdere bloedmonsters afgenomen, verspreid over een langere periode, om zo een longitudinaal profiel op te kunnen stellen. In 2018 is het aantal bloedcontroles ten behoeve van het ABP met betrekking tot het nationaal programma nagenoeg gelijk gebleven. Er zijn in totaal 172 bloedmonsters verzameld in het kader van het Atleet Biologisch Paspoort. Deze bloedcontroles werden uitgevoerd in de sporten: atletiek, schaatsen, triathlon, wielrennen en zwemmen. Het aantal uitgevoerde ABP controles is ten opzichte van 2017 gelijk gebleven; toen werden er 171 monsters afgenomen.

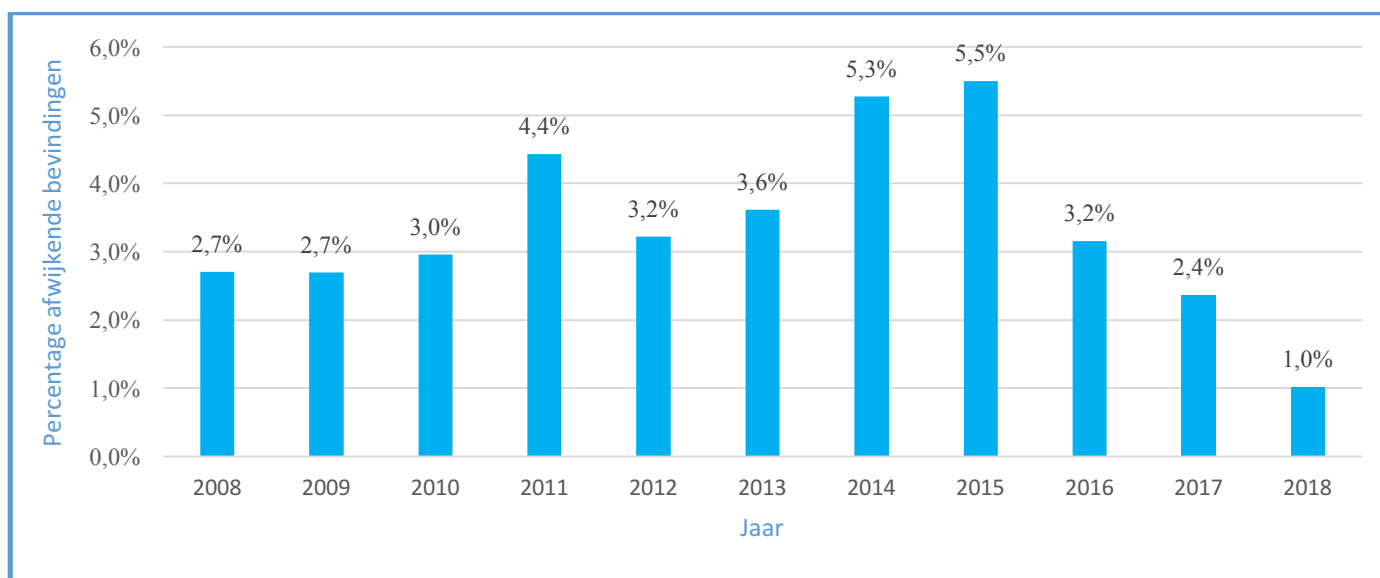
Mobiel dopingcontrolestation

De Dopingautoriteit had in 2018 de beschikking over een mobiel dopingcontrolestation, waarbij eveneens de mogelijkheid van bloedafname was geïncorporeerd. Het werd ingezet op locaties waar moeilijk een vast dopingcontrolestation was in te richten of daar waar dopingcontrolestations niet aan de gestelde criteria voldeden. Het mobiel dopingcontrolestation is in 2018 onder meer ten behoeve van buitensporten als de motorsport, het wielrennen en de klim- en bergsport ingezet.

De bevindingen

In 2018 zijn 32 dossiers met afwijkende (analytische en niet-analytische) bevindingen bij de Dopingautoriteit geregistreerd. In 30 gevallen werden er afwijkende A-delen van urinemonsters geconstateerd. Eenmaal betrof het een niet analytische bevinding en eenmaal betrof het een belastend (bloed)paspoortresultaat.

Het aantal afwijkende bevindingen (inclusief de niet-analytische bevindingen) is met 32 dossiers op de 3.145 uitgevoerde dopingcontroles 1,0%. In vergelijking met het aantal uitgevoerde urinecontroles is dit 1,1%. Het percentage afwijkende bevindingen is lager dan het percentage over 2017 (2,4%). De oorzaak kan vooral verklaard worden in een sterke afname van het aantal dossiers waarvoor specifiek vervolgonderzoek nodig was (zie hieronder).

Dossiers waarvoor specifiek vervolgonderzoek nodig was

Van de 30 geregistreerde dossiers met afwijkende A-delen van urinemonsters gaat het bij negen dossiers om atypische bevindingen waarvoor specifiek vervolgonderzoek nodig is om vast te (kunnen) stellen of er sprake is van een mogelijke dopingovertreding. Dit is een daling van 78% ten opzichte van 2017 (40 dossiers). Deze daling is een gevolg van het in gebruik

nemen van ADAMS door de Dopingautoriteit in 2017 en de daarmee beschikbaar gekomen longitudinale informatie van sporters, alsmede een uitvloeisel van de invoering van het steroïden paspoort. De informatie in ADAMS en het Atleet Biologisch Paspoort maakt namelijk veel vervolgonderzoek overbodig.

Vier maal betrof het zaken waarin (uitsluitend) een testosteron/epi testosteron ratio groter dan 4 werd geconstateerd. Additioneel ging het in vijf gevallen om een afwijkende (steroïden) paspoort bevinding. De Dopingautoriteit heeft in 2018 waar nodig (op basis van het steroïden paspoort van de sporter) de isotopenratio massaspectrometrie analyse (IRMS) geïnitieerd en/of aanvullende dopingcontroles uitgevoerd. Het vervolgonderzoek toonde aan dat het atypische resultaat niet door exogene factoren veroorzaakt werd. Deze resultaten werden door de Dopingautoriteit als niet belastend afgegeven.

Dossiers die gesloten werden i.v.m. verstrekte medische dispensatie

In zeven gevallen bleek dat voorafgaand aan de controle reeds een medische dispensatie was verleend voor het therapeutische gebruik van de aangetroffen dopinggeduide stof. Deze dossiers konden gesloten worden en zijn derhalve niet aanhangig gemaakt bij de tuchtcommissie van de desbetreffende sportbond.

In één geval is, *voordat* het bindende resultaat door de Dopingautoriteit aan de bond gemeld werd, door de GDS-commissie alsnog een medische dispensatie verleend voor het gebruik van de geconstateerde stof. De betreffende sporter was niet opgenomen in de Registered Testing Pool van de Dopingautoriteit. Dit dossier kon derhalve alsnog gesloten worden en is eveneens niet aanhangig gemaakt bij de desbetreffende sportbond.

Tabel 3.4: Belastende analyseresultaten in 2018 onderbouwd door een medische dispensatie; stand van zaken bij het afsluiten van het jaarverslag (28 februari 2019); RTP=Registered Testing Pool

Sport	Bevinding /stof	Aantal	Afhandeling
Atletiek	Metaboliet van tamoxifen	3	Sporter in bezit van medische dispensatie, dossier gesloten
Boksen	Methylfenidaat	1	Sporter in bezit van medische dispensatie, dossier gesloten
Roeien	Methylfenidaat	1	Sporter in bezit van medische dispensatie, dossier gesloten
Volleybal	Metaboliet van methylfenidaat	1	Sporter in bezit van medische dispensatie, dossier gesloten
Wielrennen	(Metaboliet van) methylfenidaat	1	Sporter in bezit van medische dispensatie, dossier gesloten
Zwemmen	(Metaboliet van) methylfenidaat	1	Achteraf medische dispensatie verleend (niet RTP), dossier gesloten
Totaal		8	

Indeling volgens WADA Prohibited list

Bij de stoffenindeling op groepsniveau conform de WADA Prohibited list 2018 werd over de voornoemde 30 afwijkende A-delen van urinemonsters in totaal 38 maal een (afbraakproduct van een) stof, een verhoogde T/E waarde, dan wel een atypisch steroïdprofiel aangetroffen.

Eén urinemonster bevatte drie dopinggeduide stoffen en/of afbraakproducten daarvan en zes monsters bevatten (afbraakproducten van) twee dopinggeduide stoffen.

In 15 van de 38 gevallen waren er bevindingen in de categorie stimulantia. 12 maal betrof het anabole middelen en zeven maal werden er (afbraakproducten van) hormoon- en metabole modulators aangetroffen. In de laatste genoemde categorie betreft het een opvallende stijging ten opzichte van 2017.

Het percentage in de categorie anabole middelen daalde in vergelijking met 2017 met circa 80%. Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt door een lager aantal urinemonsters met een T/E ratio groter dan 4 en/of met een atypisch steroïdprofiel (van 40 naar 9).

Tabel 3.5: Aangetroffen stoffen en initieel afwijkende bevindingen in 2018

Aangetroffen stoffen	2017	2018
Anabole middelen	61	12
(T/E ratio >4)	(30)	(4)
(Atypisch steroïdprofiel)	(10)	(5)
(Aangetroffen middelen)	(21)	(3)
Peptide hormonen, groeifactoren en verwante stoffen	1	0
Beta-2 agonisten	1	1
Hormoon- en metabole modulators	1	7
Diuretica / maskerende middelen	2	0
Stimulantia	19	15
Cannabinoïden	4	2
Glucocorticosteroiden	2	0
Bètablokkers	0	1
Manipulatie	1	0
Totaal	92	38

Vastgestelde overtredingen / aanhangig gemaakte zaken

De Dopingautoriteit heeft in 2018 in een drietal zaken de betreffende sporters een sanctievoorstel gedaan alvorens de zaak aanhangig te maken bij de desbetreffende sportbond. Alle sporters hebben het sanctievoorstel geaccepteerd. In één van deze drie gevallen betrof het een overtreding die door de (Franstalige) Belgische Nationale Anti-Doping Organisatie was vastgesteld en waarvan het resultaat management was over gedragen aan de Dopingautoriteit.

De Dopingautoriteit heeft in 2018 11 zaken (versus 15 in 2017) in 8 verschillende sporten aanhangig gemaakt omdat deze mogelijk in strijd waren met de reglementen van de betreffende bond. Het betrof in totaal 11 mannen. De vechtsporten waren met drie zaken het meest vertegenwoordigd.

Eén dossier is nog in behandeling bij de Dopingautoriteit, deze is dus nog niet aanhangig gemaakt bij de desbetreffende sportbond. Het totaal aantal zaken waarbij de Dopingautoriteit betrokken was bij de afhandeling komt daarmee op 15.

Het aantal behandelde zaken verricht op Nederlands grondgebied, door de Dopingautoriteit en vallend onder het nationale programma bedraagt 0,6% (14 zaken onder nationale antidopingregelgeving op 2.257 dopingcontroles ten behoeve van het nationale programma). Dit percentage ligt binnen het geformuleerde streven voor 2018 van maximaal 1% positieve gevallen bij Nederlandse sporters.

Tabel 3.6: Analyseresultaten en niet-analytische bevindingen in 2018 die door de Dopingautoriteit als mogelijke dopingovertreding geregistreerd zijn; stand van zaken bij het afsluiten van het jaarverslag (NADO = Nationale Anti-Doping Organisatie, ISR = Instituut Sportrechtspraak)

	Sport	Bevinding/stof	Aantal	Afhandeling
18/1	Atletiek	belastend paspoortresultaat	1	Dossier nog in behandeling Dopingautoriteit
18/2	Basketbal	metaboliet van tetrahydrocannabinol (THC)	1	afhandeling door ISR (namens sportbond)
18/3	Biljart	metaboliet van tetrahydrocannabinol (THC)	1	afhandeling door ISR (namens sportbond)
18/4	Biljart	metoprolol	1	afhandeling door ISR (namens sportbond)
18/5	Honk- en softbal	manipulatie	1	afhandeling door ISR (namens sportbond)
18/6	Krachtsport	clomifeen	1	afhandeling door ISR (namens sportbond)
18/7	Motorsport	(metaboliet van) cocaïne	1	sanctievoorstel Dopingautoriteit geaccepteerd: 2 jaar uitsluiting
18/8	Rugby	(metaboliet van) amfetamine	1	afhandeling door ISR (namens sportbond)
18/9	Vechtsport	clomifeen, IRMS positief voor boldenon en/of boldenon metabolieten	1	afhandeling door ISR (namens sportbond)

*

	Sport	Bevinding/stof	Aantal	Afhandeling
18/10	Vechtsport	clomifeen	1	afhandeling door ISR (namens sportbond)
18/11	Vechtsport	meldonium	1	afhandeling door ISR (namens sportbond)
18/12	Voetbal	salbutamol	1	sanctievoorstel Dopingautoriteit geaccepteerd: Reprimande
18/13	Volleybal	methyfenidaat	1	afhandeling door ISR (namens sportbond)
18/14	Waterskiën	(metaboliet van) cocaïne, amfetamine	1	sanctievoorstel Dopingautoriteit geaccepteerd: 2 jaar uitsluiting
18/15	Wielrennen	19-norandrosteron, 19-noretiocholanolon	1	afhandeling door ISR (namens sportbond)
	Totaal		15	

* Betreft een controle in België waarbij het resultaatmanagement door de NADO is overgedragen aan de Dopingautoriteit

Hoofdstuk 4 Intelligence & Investigations

Inleiding

De Dopingautoriteit doet op basis van artikel 20 van het Nationaal Dopingreglement onderzoek naar mogelijke dopingzaken in binnen-en buitenland. *Intelligence & Investigations* is hiervoor één van de middelen.

Binnen de Dopingautoriteit is een Intelligence Officer werkzaam. De werkzaamheden van deze Intelligence Officer bestaan onder andere uit het verzamelen van informatie in het kader van onderzoeken naar dopingovertredingen, het opstellen van rapportages, het afnemen van interviews en verklaringen, het verzorgen en verwerken van vertrouwelijke gegevens in een geautomatiseerd systeem en het ontwikkelen van procedures en protocollen. Omdat de functie van Intelligence Officer in de eerste maanden van 2018 vacant was, kon in die periode overigens slechts in beperkte mate aan onderzoek gedaan worden. In de huidige Wereld Anti-Doping Code en de International Standard for Testing and Investigations (ISTI) wordt *Intelligence & Investigations* nadrukkelijk genoemd als middel om de dopingproblematiek aan te pakken. Om meer zicht te krijgen op de omvang van die problematiek en om goed onderbouwde keuzes te kunnen maken voor de aanpak en opsporing van dopingovertredingen wordt er in navolging van veel opsporingsdiensten binnen de Dopingautoriteit steeds meer informatie-gestuurd gewerkt.

Informatie-gestuurd werken

Door informatie-gestuurd te werken kan de Dopingautoriteit haar handhavings- en opsporingstaak zo goed mogelijk uitvoeren. Hiervoor dient zorgvuldig het informatieproces - dat uit de vier stappen bestaat: verzamelen, vastleggen, veredelen en analyseren - doorlopen te worden. Een groot deel van de relevante informatie wordt verzameld bij de dopingcontroles. Informatie zoals waarnemingen en bevindingen van DCO's en andere medewerkers van de Dopingautoriteit worden vastgelegd in beveiligde systemen. Deze gegevens worden veredeld en geïnterpreteerd. Vervolgens wordt de informatie gecombineerd met andere bestaande informatie en (wetenschappelijke) gegevens. De inzichten die hierbij ontstaan worden door de afdeling Handhaving & Opsporing gebruikt ten behoeve van:

- de planning van dopingcontroles binnen en buiten wedstrijdverband;
- lopende tuchtprocedures;
- meldingen;
- eigen waarnemingen en de aanvullingen op bestaande dossiers, niet zijnde tuchtprocedures.

Resultaten 2018

In het kader van diverse tuchtprocedures uit 2018 werd er informatie verzameld en veredeld. Die informatie werd ingebracht in het tweewekelijks casemanagement overleg en waar nodig ingebracht in de tuchtprocedure. De focus van die informatievergaring in het kader van de planning van dopingcontroles heeft in 2018 onder meer gelegen op:

- wedstrijden en trainingsplanningen van sporters die zijn opgenomen in de Registered Testing Pool van de Dopingautoriteit, met als doel het smart en efficiënt testen (het juiste controlemoment in de voorbereiding voor een evenement of kwalificatie);

- het vooraf beoordelen van deelnemerslijsten van sportwedstrijden/evenementen en het gericht inzetten van targetcontroles (is er ten aanzien van een deelnemende sporter of groep van sporters bij de Dopingautoriteit informatie bekend over mogelijk dopinggebruik);
- het vastleggen van passief verkregen informatie aangaande whereabouts-plichtige sporters teneinde zicht te krijgen op onjuist en/of onvolledig aangeleverde whereabouts.

De vergaarde informatie werd middels structureel overleg gedeeld met medewerkers die bij de dopingcontroleplanning betrokken zijn.

Ontvangen meldingen

Bezoekers van de website www.dopingautoriteit.nl kunnen via een zogenaamde quick link meldingen doen. Ook kunnen zij via de link informatie verkrijgen over de manier waarop en waarover er melding gedaan kan worden. Melders kunnen een webformulier invullen en desgewenst volledig anoniem melden. Er zijn vergaande technische voorzieningen getroffen waardoor de anonimiteit maximaal gewaarborgd is.

In 2018 werd er bij de Dopingautoriteit 47 maal melding gedaan door externen over mogelijke dopingovertredingen. Het aantal meldingen is ten opzichte van 2017 substantieel gestegen (2017: 23). De meldingen betroffen 12 verschillende sporten (2017: 7) en waren afkomstig van verschillende bronnen: (mede)sporter, sportbond, Vertrouwenspunt sport, Meldpunt doping en buitenlandse NADO. De meldingen kwamen mondeling, telefonisch en per e-mail bij ons binnen. In 23 gevallen betrof het vermoedens van dopinggebruik (2017: 14), in 4 gevallen het vermoeden van het faciliteren van dopinggebruik (2017: 1), in 6 gevallen het vermoeden van handel in doping (2017: 4) en in 1 geval betrof het een melding betreffende gedrag dat geen dopingovertreding vormt (2017: 4) (zoals het gebruik van drugs buiten wedstrijdverband zonder de intentie de sportprestatie te verbeteren of "mechanische doping"). Er zijn daarnaast 13 gevallen die niet in bovenstaande categorieën vallen. Dit gaat bijvoorbeeld om meldingen over websites die illegale medicijnen verkopen of meldingen naar aanleiding van mediaberichten. Naast voornoemde externe meldingen heeft de Dopingautoriteit eveneens 8 meldingen via interne bronnen ontvangen. Dit betreffen meldingen die via collega's tot de Intelligence Officer zijn gekomen.

Alle meldingen werden door de Intelligence Officer onderzocht en de resultaten van dergelijke onderzoeken werden besproken in het "zaken in onderzoek" overleg binnen de afdeling Handhaving & Opsporing. Op basis van dit overleg werd – voor zover relevant – per geval een teststrategie uitgestippeld, en werden accenten gelegd omtrent verdere informatie vergaring.

Samenwerking met overheidsdiensten en collega-antidoping organisaties

De door de Dopingautoriteit verstrekte I&I-informatie wordt voorzien van een internationaal gebruikte classificatie waarbij een oordeel wordt geveld over de betrouwbaarheid van de informatie en de betrouwbaarheid van de bron van de informatie. In 2018 is informatie verstrekt aan de *Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd* (IGJ), NVWA-IOD, Politie, Gerechtelijke Politie België (Hormonen cel) en aan de collega-anti dopingorganisaties UKAD, NADO Vlaanderen, NADA Deutschland, Anti-Doping Denmark, USADA, IAAF, UCI/CADF en ISU. Het afgelopen jaar zijn er meerdere gesprekken gevoerd in het kader van toekomstige samenwerking of uitwisseling van informatie met verschillende partijen waaronder de NVWA-IOD, IGJ en de FIOD.

Hoofdstuk 5 Tuchtrechtspraak

Inleiding

In Nederland is de tuchtrechtelijke afhandeling van vastgestelde dopingovertredingen een verantwoordelijkheid van de sportbonden. Een aantal sportbonden maakt hiervoor gebruik van 'eigen' tucht- en beroepscommissies, maar een groot (en groeiend) deel van de bonden maakt hiervoor gebruik van het Instituut Sportrechtspraak (ISR), dat inmiddels namens ca. 80% van de bonden rechtspreekt in dopingzaken.

De positie van de Dopingautoriteit in tuchtprocedures

De tucht- en beroepscommissies zijn in hun besluitvorming onafhankelijk van de Dopingautoriteit. Dit betekent niet dat de Dopingautoriteit niet nauw betrokken is bij de tuchtrechtspraak in dopingzaken. Immers, de Dopingautoriteit heeft de taak zorg te dragen voor een correcte tuchtrechtelijke afhandeling van dopingzaken in Nederland, in overeenstemming met de World Anti-Doping Code en de daarop gebaseerde Nederlandse dopingreglementen. De dopingreglementen van de sportbonden en het ISR hebben de verschillende taken van de Dopingautoriteit in tuchtprocedures omschreven en vastgelegd. Die taken zijn enerzijds gericht op het ondersteunen en adviseren van tuchtcolleges bij de toepassing en interpretatie van de dopingreglementering, en anderzijds op het (kunnen) corrigeren van uitspraken die in strijd zijn met die regelgeving. De begeleidende rol komt vooral tot uiting in de inbreng van de Dopingautoriteit tijdens de tuchtrechtelijke behandeling: de Dopingautoriteit neemt kennis van het dossier, neemt schriftelijke conclusies waarin alle relevante reglementaire aspecten worden behandeld en toegelicht, en de Dopingautoriteit is aanwezig tijdens hoorzittingen en voert daar het woord.

De corrigerende rol komt vooral tot uiting in het beroepsrecht dat de Dopingautoriteit in alle dopingzaken heeft, zowel bij nationale beroepscommissies als bij het Court of Arbitration for Sport (CAS) in Lausanne. Daarnaast heeft de Dopingautoriteit het recht om zelfstandig – zonder inschakeling van een bondsbestuur – aangifte te doen bij de tuchtcommissie van een bond. In 2018 heeft de Dopingautoriteit in geen enkele zaak beroep aangetekend bij het CAS.

De Dopingautoriteit heeft in het verslagjaar in alle tuchtprocedures in eerste aanleg een schriftelijke conclusie geschreven, met in enkele gevallen nog een aanvullende conclusie als het verloop van de zaak daar aanleiding toe gaf. De Dopingautoriteit heeft alle hoorzittingen in het kader van deze procedures bijgewoond. Daar waar een sporter en/of een bond in beroep ging tegen een uitspraak, is steeds een aanvullende conclusie geschreven.

Rapportage aan WADA en Internationale Sportfederaties

De Dopingautoriteit rapporteert over de tuchtrechtelijke afhandeling van dopingzaken aan WADA, dat ook het recht heeft beroep in te stellen tegen de uitspraken in dergelijke zaken. De rapportage geschiedt door toezending van de schriftelijke uitspraak aan WADA, door het desgevraagd beantwoorden van aanvullende vragen, en door het produceren van aanvullende stukken en van vertalingen van relevante delen uit een dossier.

De Dopingautoriteit rapporteert desgevraagd eveneens aan internationale sportfederaties (IF's), maar dit alleen als de betreffende Nederlandse sportbond hier van af ziet, dan wel hierin tekort schiet. Ook IF's hebben het recht beroep in te stellen in Nederlandse dopingzaken, maar in 2018 is geen enkele uitspraak gedaan in een zaak waarin door een IF beroep werd ingesteld tegen een uitspraak van een Nederlands tuchtcollege.

De rapportage over tuchtrechtelijke beslissingen

Met ingang van 2013 rapporteert de Dopingautoriteit in haar jaarverslag over de tuchtrechtelijke afhandeling van dopingzaken. Daarmee rapporteert de Dopingautoriteit - zoals hierboven uiteengezet - over procedures waarbij de Dopingautoriteit weliswaar zeer nauw betrokken is, maar waarvoor de primaire verantwoordelijk elders ligt (namelijk bij de sportbonden). Het besluit om hier toch toe over te gaan, is allereerst ingegeven door de opheffing van de Auditcommissie dopingzaken, een bestuurscommissie van NOC*NSF, die tot 2013 periodiek rapport uitbracht over de tuchtrechtelijke afhandeling van alle Nederlandse dopingzaken.

De navolgende tabel bevat alle 12 beslissingen van Nederlandse tucht- en beroepscommissies, gedaan in dopingzaken in het jaar 2018 (waarbij de datum van de uitspraak bepalend is voor opname).

Tabel 5.1: Tuchtrechtelijke beslissingen in dopingzaken van Nederlandse tuchtcolleges

Nr.	Sport	Bevinding/stof	Jaar overtreding	Beslissing
18/3	Biljart	metaboliet van tetrahydrocannabinol (THC)	2018	Tuchtcommissie ISR: 2 jaar uitsluiting
17/5	Cricket	metaboliet van tetrahydrocannabinol (THC)	2017	Tuchtcommissie KNCB: 8 maanden uitsluiting
17/11	Honk- en/of Softbal	metaboliet van dehydrochloromethyltestosteron	2017	Commissie van beroep ISR: 4 jaar uitsluiting
18/5	Honk- en/of Softbal	manipulatie	2018	Tuchtcommissie ISR: 8 jaar uitsluiting
17/19	Kickboksen	metaboliet van stanozolol, metabolieten van oxandrolon, IRMS positief	2017	Commissie van beroep ISR: 4 jaar uitsluiting
17/20	Kickboksen	prednison, prednisolon, metabolieten van oxandrolon, IRMS positief	2017	Tuchtcommissie ISR: onbevoegd om van de zaak kennis te nemen
17/21	Kickboksen	19-norandrosteron, IRMS positief	2017	Tuchtcommissie ISR: 4 jaar uitsluiting
17/13	Krachtsport	clenbuterol, metaboliet van drostanolon, metabolieten van methyltestosteron, IRMS positief	2017	Tuchtcommissie ISR: 4 jaar uitsluiting
18/6	Krachtsport	clomifeen	2018	Tuchtcommissie ISR: 4 jaar uitsluiting

Nr.	Sport	Bevinding/stof	Jaar overtreding	Beslissing
17/16	Motorsport	amfetamine	2017	Commissie van beroep ISR: 4 jaar uitsluiting
-	Schaatsen	recombinant human erythropoetin (rhEPO)	2016	Commissie van beroep KNSB: 4 jaar uitsluiting
17/22	Wielrennen	(poging tot) gebrekkige medewerking	2017	Tuchtcommissie ISR: de toepasselijke periode van uitsluiting vervalt wegens afwezigheid van schuld of nalatigheid

Hoofdstuk 6 Internationale zaken

WADA

Algemeen

Gedurende 2018 waren er, net als voorgaande jaren, weer vele en veelsoortige contacten met WADA. Vrijwel dagelijks werd overlegd over de afhandeling van Nederlandse dopingzaken, waarvan de correcte afhandeling door WADA gemonitord wordt. De samenwerking met WADA is nauw en structureel.

Dopinglijst

Zoals ieder jaar is er in de zomer een reactie op de concept-dopinglijst verstuurd naar WADA. De Dopingautoriteit coördineert de Nederlandse reactie namens NOC*NSF, de NOC*NSF AtletenCommissie en het Ministerie van VWS. Er is wederom op gewezen dat de dopinglijst zowel praktisch als wetenschappelijk gefundeerd moet zijn. Specifieke opmerkingen zijn gemaakt over schildklierhormoon (wat in de ogen van de Nederlandse partijen op de dopinglijst geplaatst zou moeten worden) en het opheffen van het verschil in verboden stoffen tussen controles binnen en buiten wedstrijdverband, met daarbij de voorwaarde dat de dopinglijst wel enkele extra aanpassingen behoeft als dit verschil inderdaad wordt opgeheven. De afgelopen jaren heeft WADA ook antwoorden en reacties gegeven op de opmerkingen die zij krijgen wat ons toestaat om nog specifiek te discussiëren over inhoudelijke onderwerpen. Dit is een mooi voorbeeld van grotere transparantie bij het vaststellen van het internationale antidoping-beleid. Hiernaast zijn er reacties gegeven op een zestal verschillende concepten van "Technical Documents" behorend bij de International Standard for Laboratories.

WADA Global Education Conference

De Dopingautoriteit is aanwezig geweest bij de [WADA Global Education Conference](#), gehouden op 24 en 25 oktober 2018 in Beijing, China. Tijdens de conferentie heeft de Dopingautoriteit in een sessie voor NADO's een presentatie gegeven over de Supplementenwijzer App.

WADA Athletes Committee

Chiel Warners, voorzitter van de AtletenCommissie van NOC*NSF en lid van het bestuur van NOC*NSF werd – mede op voordracht van de Dopingautoriteit - voor drie jaar benoemd in de AtletenCommissie van WADA (2017-2019). Chiel Warners en de Dopingautoriteit hebben afspraken gemaakt over de uitwisseling van informatie en de ondersteuning door de Dopingautoriteit.

Social Science Research

De Radboud Universiteit voerde in samenwerking met de Dopingautoriteit een tweejarig onderzoek uit naar de invloed van ethische training op de (anti)dopinghouding van sporttalenten. Dit [onderzoek](#) is officieel op 1 april 2016 van start gegaan. In 2016 is een pilot uitgevoerd onder sporttalenten, is een start gemaakt met de ontwikkeling van de interventies en is aan werving van deelnemers gedaan. Het daadwerkelijke onderzoek is gestart in 2017. Het project is eind juni 2018 afgerond.

WADA – ADO Symposium

De Dopingautoriteit nam deel aan het jaarlijkse WADA – ADO Symposium te Lausanne. Tijdens dit Symposium werd een breed scala aan onderwerpen bestreken, terwijl in de marge van het Symposium een groot aantal andere bijeenkomsten en ontmoetingen plaatsvonden. Het ADO Symposium heeft zich ontwikkeld tot het jaarlijkse moment waarop het grootste deel van de bestaande anti-dopingorganisaties elkaar ontmoet om ontwikkelingen in het vak te bespreken en te bevorderen.

WADA Intelligence & Investigations Working Group

De Dopingautoriteit participeerde in de internationale Intelligence & Investigations werkgroep van WADA. De groep bestaat voornamelijk uit Intelligence Officers en/of Intelligence analisten. Tijdens de door WADA georganiseerde bijeenkomsten informeren de leden van de werkgroep elkaar over nieuwe ontwikkelingen en initiatieven ten aanzien van het werkproces Intelligence & Investigations en wordt actuele informatie uitgewisseld. Tevens werden diverse casus besproken en afspraken gemaakt ten aanzien van het verzamelen en uitwisselen van informatie aangaande (de internationale samenwerking bij) dopingonderzoeken.

WADA NADO Working Group

De Dopingautoriteit is vertegenwoordigd in deze werkgroep, die adviezen geeft over ontwikkelingen binnen WADA die het belang en de positie van NADO's raken. De standpunten en adviezen van de Werkgroep worden gerapporteerd aan de Foundation Board, en worden voor een belangrijk deel verwerkt in het beleid van WADA. De werkgroep kwam in 2018 tweemaal bij elkaar, beide malen in Montreal.

WADA Prevalence of Doping Working Group

Op verzoek van WADA wordt deelgenomen in de Prevalence of Doping Working Group. Het algemene doel is om nader in kaart te brengen welke kennis momenteel bestaat over de prevalentie van dopinggebruik, en hoe deze kennis in de toekomst op de beste wijze vergroot kan worden. In 2018 is een eerste pilot-onderzoek uitgevoerd bij de Commonwealth Games in Australië.

RAAD VAN EUROPA

CAHAMA en Monitoring Group

Er zijn drie vergaderingen van de CAHAMA (Ad hoc European Committee for the World Anti-Doping Agency) bijgewoond. De missie van CAHAMA luidt als volgt:

1. Examine the issues concerning relations between the Council of Europe, its Member States and the World Anti-Doping Agency (WADA), and to decide on a common position, when possible, on these issues;
2. Draw up, if necessary, opinions for the Committee of Ministers of the Council of Europe on these issues, including the budgetary elements;
3. Periodically revise the mandate of members of the WADA Foundation Board appointed by the Council of Europe.

De werkzaamheden van CAHAMA richtten zich in 2018 vooral op de non-compliance van Rusland, de compliance toetsing door WADA van alle dopingorganisaties wereldwijd (waaronder dus ook de Dopingautoriteit), de wensen van WADA qua budgettoename, alsmede de voorbereiding op de presidentsverkiezingen van WADA. Hiernaast heeft de Dopingautoriteit twee vergaderingen van de Monitoring Group bijgewoond. Deze groep houdt zich bezig met (het monitoren van) de implementatie van de Anti-Doping Conventie van de Raad van Europa, en het ontwikkelen en verbeteren van antidoping systemen en structuren. In 2018 is specifiek gekeken naar de onafhankelijkheid van NADO's.

Anti-Doping Conventie

In het kader van het voorzitterschap van de Ad hoc working group for the revision of the Anti-Doping Convention van de Raad van Europa hebben in 2018 twee bijeenkomsten plaatsgevonden: op 4 juli in Straatsburg en op 19 november in Parijs. Doel van deze werkgroep is te komen tot een aanbeveling over de mogelijke aanpassing van de Anti-Doping Conventie van de Raad van Europa.

Advisory Groups: Legal Issues

De Dopingautoriteit heeft geparticipeerd in de 'Advisory Group on Legal Issues' van de Raad van Europa op 5 juli in Straatsburg, en de werkgroep on Human Rights in Straatsburg op 3 juli en in Parijs op 20 november.

Advisory Groups: Education

De Dopingautoriteit heeft in het kader van de 'Expert Group on Education' van de Raad van Europa deelgenomen aan de vergadering op 7-8 maart (Dublin, Ierland) en 3-4 september (Qawra, Malta). Tijdens de bijeenkomst in Dublin heeft de Dopingautoriteit een presentatie gegeven over het topsportprogramma Be PROUD.

iNADO

Institute for National Anti-Doping Organisations – iNADO

Direct na de oprichting van iNADO in 2012 heeft de Dopingautoriteit zich als lid aangesloten bij deze koepelorganisatie. In 2018 consolideerde iNADO zich als het kennisinstituut en de belangenvertegenwoordiger van de National Anti-Doping Organisaties die zich erbij hebben aangesloten. De Dopingautoriteit droeg op vele manieren bij aan het werk van iNADO, en heeft sinds 2016 ook zitting in het bestuur van iNADO. De iNADO workshop in Lausanne, voorafgaande aan het WADA – ADO Symposium, werd bijgewoond.

IADA

International Anti-Doping Arrangement – IADA

De Dopingautoriteit nam deel aan de jaarlijkse vergadering van deze groep van landen, die in Gold Coast (Australië) werd georganiseerd. Zuid-Afrika besloot begin 2016 om het Arrangement te verlaten, en sindsdien bestaat IADA uit tien landen. Het huidige Arrangement liep van 2015 tot en met 2018.

OVERIG

NADO Leaders Summits

Na het openbaar worden van het tweede rapport over de Russische dopingproblematiek (samengesteld door Richard McLaren, daartoe als Independent Person aangesteld door WADA) besloot een aantal ontwikkelde NADO's om bijeen te komen en de consequenties van dit rapport te bespreken. De eerste bijeenkomsten vonden plaats in 2016. In 2018 vonden drie bijeenkomsten plaats, in Bonn, Londen en in Parijs. Deze bijeenkomsten werden afgesloten met persverklaringen namens de aanwezige NADO's over de stappen die deze NADO's noodzakelijk achtten om de geconstateerde problematiek het hoofd te bieden. De gezamenlijke standpunten werden uitgebreid geciteerd in media over de hele wereld, en de invloed op het beleid van sportorganisaties is duidelijk aanwezig.

Erasmus+ Project FAIR

De Dopingautoriteit is partner in een driejarig (2017-2019) project getiteld 'Forum for Anti-Doping in Recreational Sport' (FAIR). Initiatiefnemer van dit project is [EuropeActive](#). De focus van dit project is gericht op het verbeteren van preventieprogramma's in fitness/recreatieve sport én regulering van sportvoeding(supplementen) in Europese lidstaten.

Erasmus+ Project RESPECT

De Dopingautoriteit is partner in een driejarig (2018-2020) project getiteld 'Research-Embedded Strategic Plan for Anti-Doping Education: Clean Sport Alliance Initiative for Tackling Doping' (RESPECT). Initiatiefnemer van dit project is [Leeds Beckett University](#). Het doel van het project is om een brug te slaan tussen de academische wereld op het gebied van social science en de praktische dopingeducatiewereld. De nadruk ligt op het versterken van de stem van de schone sporters.

Open House CHINADA

Op 26 oktober, de dag na de WADA Global Education Conference, heeft CHINADA in samenwerking met iNADO een Open House verzorgd. Ook hier is de Dopingautoriteit bij aanwezig geweest.

Diverse collegiale contacten

Naast en in aanvulling op de collegiale contacten in het kader van vergaderingen is er veelvuldig bilateraal contact met collega's over doping gerelateerde vraagstukken. In 2018 was de relatie met onze Russische collega's van bijzonder belang. Onze zusterorganisatie RUSADA, geschorst en vrijwel geheel ontmanteld nadat het Russische dopingschandaal aan het licht kwam, werd vanaf 2017 onder nieuw leiderschap geleidelijk weer opgebouwd, en gaf in 2018 uitvoering aan een omvangrijk Russisch antidopingprogramma, overigens onder supervisie van en in nauwe samenwerking met WADA en verschillende andere NADO's. Ter ondersteuning van deze positieve ontwikkeling verzorgde de directeur van de Dopingautoriteit een lezing tijdens een door RUSADA en de Russische Olympische Universiteit georganiseerde conferentie. Een maand later bezocht de directeur van RUSADA het kantoor van de Dopingautoriteit in Capelle aan den IJssel.

Directeur van RUSADA, Yuriy Ganus, tweede van links, tijdens zijn bezoek aan het kantoor van de Dopingautoriteit

Hoofdstuk 7 Juridische zaken

Bijdragen in dopingzaken

De Dopingautoriteit is actief betrokken bij alle aspecten van de tuchtrechtelijke behandeling van dopingzaken. Een belangrijke rol van de Dopingautoriteit in dit kader betreft het nemen van conclusies in dopingzaken, en het aanwezig zijn bij de mondelinge behandeling van een dopingzaak. Door een conclusie te nemen kan de Dopingautoriteit een toelichting geven op het dossier, alsmede ingaan op de relevante bepalingen uit het NDR en het door de sporter of andere persoon gevoerde verweer. De Dopingautoriteit heeft in alle dopingzaken die in 2018 door tuchtcolleges zijn behandeld, inclusief de beroepszaken, een schriftelijke conclusie ingediend, in een enkel geval nog gevolgd door een aanvullende conclusie. In alle gevallen was de Dopingautoriteit ook aanwezig bij de mondelinge behandeling.

Wet uitvoering anti-dopingbeleid (Wuab)

Op 1 januari 2019 is de Wuab in werking getreden. In 2018 heeft de Dopingautoriteit verdere bijdragen geleverd aan het wetgevingstraject, waaronder met name de inhoud van deze Wuab.

Daarnaast heeft 2018 in het teken gestaan van de voorbereiding op het ontstaan van het zbo Dopingautoriteit. Het betrof hier met name het vaststellen welke beslissingen van de Dopingautoriteit besluiten zijn in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Dergelijke besluiten zijn namelijk vatbaar voor bezwaar en beroep. Verder zijn voorbereidingen getroffen in het kader van de toepassing van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob), en is voldaan aan alle uit de Algemene verordening gegevensbescherming voortvloeiende verplichtingen.

Aanzet samenwerkingsprotocollen

In de Kamerbrief d.d. 4 juli 2018 van de minister voor Medische Zorg en Sport betreffende maatregelen ter versterking van de aanpak van doping, heeft de minister onder andere aangegeven dat sprake is van een dekkend kader van wetten die van belang zijn op het domein van doping, doch dat voor een effectieve uitvoering samenwerking cruciaal is. De minister heeft de Kamer geïnformeerd dat om die reden samenwerkingsprotocollen zullen worden opgesteld tussen de NVWA, IGJ, Douane, OM, Politie en FIOD enerzijds en de Dopingautoriteit anderzijds. Deze Kamerbrief heeft het startpunt gevormd van bilaterale gesprekken tussen voornoemde instanties en organisaties over de toekomstige samenwerking en uitwisseling van informatie.

Structurele activiteiten en werkzaamheden

In 2018 behoorden tot de structurele juridische werkzaamheden het verlenen van algemene juridische dienstverlening en ondersteuning binnen de organisatie. Het ging hierbij om het opstellen en beoordelen van contracten, brieven, (beleids)notities, en advisering ten behoeve van de verschillende afdelingen van de Dopingautoriteit, alsook de directie.

Tot de structurele activiteiten behoorden in 2018 verder het verlenen van toelichting en advisering aan sportbonden, en in enkele gevallen ook sporters, inzake de inhoud, werking en toepassing van het Dopingreglement.

Hoofdstuk 8 Wetenschappelijk onderzoek

De wetenschappelijke activiteiten van de Dopingautoriteit bestaan uit de volgende taken:

- een continue inventarisatie van de wetenschappelijke literatuur op doping gerelateerde relevantie;
- het uitvoeren en initiëren van onderzoek als dat ten dienste staat van het (inter)nationale antidopingbeleid; en
- de verspreiding van wetenschappelijke dopingkennis zowel binnen als buiten de organisatie.

Inventarisatie wetenschappelijke literatuur

Om op de hoogte te blijven van de meest recente ontwikkelingen houdt de Dopingautoriteit nieuwe publicaties van doping gerelateerde wetenschappelijke literatuur bij en slaat de relevante artikelen op in haar archief. Dit archief is in 2018 aangevuld met 85 relevante artikelen. Alle artikelen zijn intern digitaal beschikbaar en de belangrijkste artikelen worden geplaatst op de website www.doping.nl. Hiernaast wordt continu een netwerk onderhouden met verschillende wetenschappers om op de hoogte te blijven van de meest recente ontwikkelingen op allerlei vakgebieden die van belang zijn voor het onderwerp 'doping' (Hematologie, Cardiologie, Endocrinologie, Fysiologie, Sociologie, Gezondheidsvoorlichting, Ethiek, Sportgeneeskunde, Genetische Therapie en Detectie/analyse). Er is in totaal achtmaal opgetreden als referent voor zogenoemde peer-reviewed wetenschappelijke tijdschriften.

De informatie uit de beschikbare literatuur wordt actief verspreid en dient als basis voor de interne advisering aan de afdelingen Handhaving & Opsporing en Preventie, aan de juridisch medewerker (in het kader van specifieke dopingzaken) en aan de directeur (onder andere voor zijn perscontacten). Deze informatie wordt tevens gebruikt om specifieke wetenschappelijke vragen te beantwoorden van externen, zoals artsen, juristen, journalisten, studenten en andere belangstellenden.

Activiteiten

Indien verzoeken van de pers een meer-dan-gemiddeld wetenschappelijk karakter hebben, staat de wetenschappelijk medewerker de pers te woord. Een specifiek verzoek in 2018 betrof een vraag over dopinganalyses bij het jeugdprogramma '[Willem Wever](#)'. Vanwege de beperkte tijd die de medewerkers van de Dopingautoriteit hebben, worden scholieren (en studenten) meestal niet persoonlijk te woord gestaan maar verwezen naar een specifiek deel van de website dat hiervoor is ingericht. Om toch eer te doen aan de regelmatig terugkerende vragen van scholieren is besloten om medewerking te verlenen aan dit populaire kinderprogramma.

Met zeven andere (wetenschappelijke) medewerkers, werkzaam bij de nationale antidoping-organisaties van Zwitserland, Noorwegen, Denemarken, Groot-Brittannië, Duitsland, de Verenigde Staten, en Nieuw-Zeeland, bestaat er een werkgroep om ervaringen uit te wisselen. Periodiek vindt er een (telefonische) vergadering plaats over lopende onderzoeken en specifieke wetenschappelijke dopingkwesties. In 2018 zijn er twee vergaderingen gehouden.

De Dopingautoriteit fungeert als adviseur voor verschillende initiatieven. De basisgedachte hierbij is altijd dat er zowel kennis en ervaringen worden gebracht, als dat deze worden vergroot voor de interne organisatie. In sommige gevallen is dit

adviseurschap geformaliseerd. In het kader hiervan zijn er wetenschappelijke contacten onderhouden met de anabolenpoli in het Spaarne Gasthuis in Haarlem, met het Britse voedingssupplemententeststelsel Informed Sport van het bedrijf LGC, met de Amerikaanse wielrenbond USA Cycling en met een wetenschappelijk project waarbij marathonlopers begeleid worden in de jacht op een wereldrecord onder de twee uur (zie www.sub2hrs.com). Ook zijn er intensieve contacten geweest met het Leidse bedrijf CHDR in het kader van een onderzoek naar de prestatieverhogende en gezondheidsgerelateerde effecten van EPO-gebruik. Hierbij is ook onderzoek gedaan naar de detectie van epo-misbruik. De resultaten van deze laatste studie zijn inmiddels ingediend bij een wetenschappelijke tijdschrift.

Tenslotte heeft de Dopingautoriteit meerdere wetenschappelijke congressen bezocht: het post-Olympisch congres van de Nederlandse Vereniging voor Traumachirurgie (maart, Arnhem), het 16^e USADA Wetenschappelijk Symposium (oktober, Chicago), Water Science for Impact bij Wageningen University & Research (oktober, Wageningen), het 15^e Sportmedisch Wetenschappelijk Jaarcongres van de Vereniging voor Sportgeneeskunde (november, Ermelo) en een mini-symposium over het onderwerp "Anabolen bij Revalidatie" bij revalidatiecentrum Reade (november, Amsterdam). Op verzoek van de VSG is deelgenomen aan een avond over het kwaliteitsbeleid voor sportartsen.

Hoofdstuk 9 Kennismanagement

HET ANTI-DOPING KNOWLEDGE CENTER

Het Anti-Doping Knowledge Center (ADKC) heeft zich de afgelopen jaren bewezen als de grootste verzameling van doping gerelateerde documenten. Mede dankzij de ondersteuning door onze internationale koepelorganisatie iNADO is het mogelijk gebleken om het ADKC ook in 2018 verder te ontwikkelen. De database is uitgebreid met meer dan 600 'records' en bovendien vinden er een continue controle- en verbeteracties plaats bij reeds aanwezige documenten, mede aan de hand van nieuwe relevante zoektermen. Het totaal aantal documenten op 31 december 2018 was 5.540. In het begin van het jaar is de toevoeging van het 5.000^{ste} document in kleine kring gevierd.

De hoofdmoot van de database bestaat uit juridische documenten, en dan met name de gemotiveerde beslissingen van bevoegde tuchtcommissies bij het uitspreken van dopingsancties. Dit betreft vooral uitspraken van het sporttribunaal CAS, maar in toenemende mate worden ook de juridische beslissingen opgenomen van de tuchtcommissies van internationale sportfederaties en nationale tuchtorganen. Inmiddels worden van enkele tientallen sporten en landen de uitspraken verwerkt. Tevens wordt er continu contact gezocht met landen en sporten die nog niet hun uitspraken delen. In 2018 leidde vooral het steeds groeiende aantal CAS-uitspraken over Russische sporters en de toegenomen transparantie binnen de atletiek via de Athletics Integrity Unit (AIU) tot een gestage groei in het aantal juridische uitspraken. Het hoofddoel van deze inspanningen is om de beschikbare jurisprudentie op dopinggebied te ontsluiten en zo toekomstige uitspraken te versterken.

Hiernaast bevat de website wetenschappelijke artikelen over alle denkbare dopingonderwerpen, voorlichtingsmaterialen en allerhande dopingdocumenten. Op deze wijze heeft het ADKC ook een historische taak, want documenten waarvan de looptijd is verstreken zijn over het algemeen slechts moeizaam op het internet te vinden.

De bezoekers van de website komen van over de hele wereld. In 2018 bleef er een verhoogde mate van interesse vanuit Rusland, Amerika en Canada. De doelgroep van het ADKC bestaat uit medewerkers van NADO's en IF's, van overige internationale organisaties die op het dopinggebied actief zijn (IOC, WADA, Unesco, Raad van Europa, Europese Unie), journalisten, juristen, wetenschappers, bestuurders en onderzoekers en tenslotte ook sporters en groepen rondom sporters (coaches, artsen, fysiotherapeuten).

De database is vrij toegankelijk via de website www.doping.nl.

Hoofdstuk 10 Mens & organisatie

Bestuur

De Dopingautoriteit kent een driehoofdig bestuur, bestaande uit een voorzitter, een secretaris en een penningmeester. De secretaris is benoemd op voordracht van NOC*NSF, terwijl de penningmeester is benoemd op voordracht van het Ministerie van VWS. Voor een overzicht van de samenstelling van het bestuur aan het einde van het verslagjaar wordt verwezen naar bijlage 2.

Het bestuur hanteert een bestuursmodel waarbij de verantwoordelijkheid voor de dagelijkse gang van zaken en ook voor de beleidsvoorbereiding en -uitvoering aan de directeur zijn gedelegeerd. Het bestuur bestuurt met andere woorden 'op hoofdlijnen'.

Raad van Advies

De Dopingautoriteit kent een statutair verankerde Raad van Advies. Ultimo 2018 bestaat de Raad uit zeven personen (waarmee de Raad compleet is), die allen een specifieke belangengroep of een specifiek kennisgebied vertegenwoordigen. De AtletenCommissie heeft er bovendien voor gekozen een vaste vervang(st)er aan te wijzen die in voorkomende gevallen het vaste Raad van Advies-lid namens de AtletenCommissie vervangt. De Raad heeft als taak het gevraagd en ongevraagd adviseren van het bestuur. De Raad komt enkele malen per jaar bijeen. Voor een overzicht van de samenstelling van de Raad van Advies wordt verwezen naar bijlage 2.

Bureaupersoneel

De Dopingautoriteit kent in het verslagjaar drie afdelingen (Preventie, Opsporing & Handhaving, en Ondersteuning), en een Bedrijfsjurist. De drie afdelingshoofden en de Bedrijfsjurist vormen samen met de Directeur het Management Team. Ultimo 2018 omvatte de bureauformatie 19 personen, met een taakomvang van 15,3 fte. Voor een overzicht wordt verwezen naar bijlage 3.

Doping Controle Officials (DCO's)

Naast het kantoorpersoneel waren eind 2018 20 parttime Doping Controle Officials (twaalf mannen en acht vrouwen, zie bijlage 4) actief, aangesteld op basis van zogenaamde minimumuren-contracten.

Kwaliteit

Binnen het antidoping-beleid wordt veel waarde gehecht aan het leveren van kwaliteit. Veel dopingorganisaties werken dan ook met kwaliteitssystemen. Dit is met name relevant voor de uitvoering van dopingcontroles. De Dopingautoriteit en haar rechtsvoorgangers zijn sinds 1998 ISO-gecertificeerd geweest. In september 2013 verwierf onze organisatie een nieuw ISO 9001:2008 Certificaat, dat drie jaar geldig was. In september 2016 is dit certificaat verlopen, en in verband met de toekomstige oprichting van het zbo Dopingautoriteit is ervoor gekozen geen nieuw certificaat aan te vragen.

In mei 2011 werd een Klachtenprocedure vastgesteld en op de website gepubliceerd. Er is in 2018 geen enkele klacht afgehandeld volgens deze procedure.

Geneesmiddelen Dispensatie Sporter-commissie (GDS-commissie) en GDS-beroepscommissie

Eén van de bepalingen uit het dopingreglement betreft de procedure rondom het gebruik van dopinggeduide geneesmiddelen. De Dopingautoriteit heeft ten behoeve van de Nederlandse sportbonden een commissie geïnstalleerd, de Geneesmiddelen Dispensatie Sporter-commissie (GDS-commissie), die bestaat uit onafhankelijke artsen. Sporters die het niet eens zijn met een besluit van de GDS-commissie kunnen in beroep gaan bij de GDS-beroepscommissie, die in 2016 werd geïnstalleerd. De GDS-beroepscommissie bestaat uit drie personen.

Commissie Naleving Dopingsancties (CND) en Beroepscommissie Naleving Dopingsancties (BND)

De Dopingautoriteit moet conform de Wereld Anti-Doping Code toezicht houden op de tenuitvoerlegging van opgelegde dopingsancties. Als een sanctie niet (correct) wordt nageleefd, vangt dezelfde sanctie opnieuw aan, na afloop van de oorspronkelijk opgelegde sanctie. De Commissie Naleving Dopingsancties is belast met het vaststellen of een sanctie daadwerkelijk niet (correct) is nageleefd, en of er sprake is van een of meer redenen om de vervolgsanctie te matigen. In 2017 is hier een Beroepscommissie Naleving Dopingsancties aan toegevoegd. Bij de BND kan in beroep worden gegaan tegen uitspraken van de CND. De CND en de BND hebben in 2018 geen enkele zaak behandeld.

Bijlage 1 - Financieel overzicht

Balans per 31 december 2018

Activa	2018	2017
<i>Vaste activa</i>		
Materiële vaste activa	€ 1	€ 59.937
<i>Vlottende activa</i>		
Vorderingen	€ 141.998	€ 155.846
Liquide middelen	€ 448.027	€ 309.970
	€ 590.025	€ 465.816
Totaal activa	€ 590.026	€ 525.753
 Passiva		
<i>Stichtingsvermogen</i>		
Overige reserve	€ 73.121	€ 112.710
Egalisatiereserve ministerie VWS	€ 0	€ 0
Bestemmingsfonds dopingcontroles	€ 69.388	€ 31.426
Bestemmingsreserve	€ 0	€ 0
	€ 142.509	€ 144.136
<i>Langlopende schulden</i>		
<i>Kortlopende schulden</i>		
Schulden aan leveranciers	€ 137.458	€ 158.771
Belastingen en premies sociale verzekeringen	€ 113.816	€ 51.361
Overige schulden en overlopende passiva	€ 196.243	€ 171.485
	€ 447.517	€ 381.617
Totaal passiva	€ 509.026	€ 525.753

Staat van baten en lasten over 2018

	2018	2017
Baten		
	€ 3.504.964	€ 3.269.694
Directe kosten dopingcontroles	€ 1.626.003	€ 1.631.601
Kosten alg. functioneren (incl. indirecte kosten dopingcontroles)	€ 1.879.632	€ 1.732.995
Projectkosten	€ 0	€ 70.463
	€ 3.505.635-	€ 3.435.059-
Lonen en salarissen	€ 944.362	€ 907.200
Sociale lasten	€ 140.714	€ 126.135
Pensioenlasten	€ 86.487	€ 79.646
Afschrijvingen materiële vaste activa	€ 30.518	€ 33.127
Overige waardeveranderingen van materiële vaste activa	€ 18.544	€ -
Overige waardeveranderingen van Materiele vaste activa		
Overige personeelskosten	€ 55.935	€ 39.095
Huisvestingskosten	€ 81.944	€ 85.193
Kantoorkosten	€ 143.010	€ 129.491
Autokosten	€ 15.855	€ 15.860
Verkoopkosten	€ 1.482	€ 265
Algemene kosten	€ 77.511	€ 73.918
Doorbelaste personeels- en overheadkosten aan activiteiten/projecten	€1.596.361-	€1.489.930-
Som der bedrijfslasten	€ -	€ -
Saldo van baten en lasten	€ 671-	€ 165.365-
Rentebaten en soortgelijke kosten	€ 26	€ 384
Rentelasten en soortgelijke kosten	€ 982	€ 2.066
Financiële baten en lasten	€ 956-	€ 1.682-
Resultaat	€ 1.627-	€ 167.047-

Bijlage 2 - Samenstelling Bestuur, Raad van Advies, en Commissies (per 31-12-2018)

Bestuur

Harro Knijff, voorzitter

Marc Benninga, secretaris (op voordracht van NOC*NSF)

Paul Depla, penningmeester (op voordracht van het Ministerie van VWS)

Raad van Advies

Charles van Commenée (namens de Nederlandse coaches)

Arnold Brons (Vereniging voor Sportgeneeskunde, VSG)

Hinkelien Schreuder (AtletenCommissie NOC*NSF)

Francien Huurman (namens de Nederlandse sporters)

Annemieke Horikx (KNMP)

Saskia Sterk (Rikilt)

Manuela de Jong (CBS)

Geneesmiddelen Dispensatie Sporter-commissie (GDS)

Marjon van Eijdsden-Besseling

Edwin Goedhart

Leo Heere (voorzitter)

Ed Hendriks (voorzitter)

Jan Hoogsteen

Ivo van Outheusden

Harry Koene

Hans Jurgen Mager

Huib Plemper

Hans Vorsteveld

Leden GDS-beroepscommissie

Babette Pluim

Marieke Becker

Françoise Broekhof

Commissie Naleving Dopingsancties (CND)

Dolf Segaar (voorzitter)

Diederik van Omme

Dennis Koolaard

Beroepscommissie Naleving Dopingsancties (BND)

Jan Loorbach (voorzitter)

Jan Gerritse

Ella Adriaanse

Bijlage 3 - Samenstelling bureaupersoneel (per 31-12-2018)

Directie / staf

Herman Ram	directeur
Steven Teitler	bedrijfsjurist

Afdeling handhaving & opsporing

Koen Terlouw	afdelingshoofd
Jeroen Brakels	accountmanager / plv. afdelingshoofd
Hans Jongeneel	intelligence officer
Fienie Verhagen	senior medewerker dopingcontroles
Angela Mols	medewerker whereabouts / medewerker dopingcontroles
Yvonne Looren de Jong	medewerker dopingcontroles
Anuschka Rambhadjan	medewerker dopingcontroles
Sjoerd Kamperman	medewerker dopingcontroles

Afdeling preventie

Erik Duiven	afdelingshoofd
Laila Spruijt	senior voorlichter topsport / plv. afdelingshoofd
Wendy Schootemeijer	voorlichter topsport
Hans Wassink	voorlichter breedtesport

Afdeling ondersteuning

Olivier de Hon	afdelingshoofd / wetenschappelijk beleidsmedewerker
Frans Stoele	beleidsmedewerker informatie/documentatie & GDS secretariaat
Astrid van der Goot	managementassistent
Gerdi van Driel	administrateur
Rien Tuk	documentalist

Bijlage 4 - Overzicht dopingcontroleofficials (actief per 31-12-2018)

Jeannet Beijen
Dick Beverdam
Johan Bouman
Sally Fischer
Just van der Kroef
Karin van Rooij
Marlies Mielekamp
Gonnie Monsieus
Victor Niemeijer
Jan Nijmeijer
Ronald Poulissen
Geeta Ramdajal
Hans Scholtz
Cees Smid
Jaap Stomphorst
Fienie Verhagen
Ton Verhagen
Sytske Visser
Gerrit Vooren

Bijlage 5 - Overzicht wetenschappelijke publicaties en presentaties

Mondelinge presentaties

- Wassink, H. 'Dopingpreventie in fitness'. Gemeente Winterswijk, Winterswijk, 10 januari 2018.
- Spruijt L. 'Integriteit & Doping – Preventieactiviteiten Dopingautoriteit'. Rijkstrainees Ministerie van Justitie & Veiligheid, Den Haag, 14 januari 2018.
- Ram, H. 'Data protection and anti-doping: the approach in the Netherlands', Anti-Doping Seminar 'Preventing Doping in Professional and in Grassroots Sport through Education and Investigation', Raad van Europa, Sofia (Bulgarije), 24 januari 2018.
- Hon, O. de. 'Striking the Right Balance - Effectiveness of Anti-Doping Policies', Gastcollege USBO, Universiteit Utrecht, Master Sportbeleid & Sportmanagement, Utrecht, 12 februari 2018.
- Duiven, E. 'Sport is te mooi voor doping!'. Keuzevak Chemie & Criminaliteit. Hogeschool Rotterdam, Rotterdam, 20 februari 2018.
- Duiven, E. 'Be PROUD'. Council of Europe – Advisory Group on Education. Dublin (Ierland), 8 maart 2018.
- Hon, O. de. 'Doping en dopingmiddelen', Wetenschappelijke avond Trimbos instituut, Utrecht, 20 maart 2018.
- Ram, H. 'The Supplement Checker App: A critical tool for more responsible supplement use in sports'. iNADO Workshop, Lausanne (Zwitserland), 20 maart 2018.
- Hon, O. de. 'Wat wel en wat niet mag', Post Olympisch Congres Nederlandse Vereniging voor Traumachirurgie, Arnhem, 29 maart 2018.
- Hon, O. de. 'Doping en sport', Nascholing huisartsen Boerhave, Leiden, 31 mei 2018.
- Hon, O. de. 'Dopingautoriteit en supplementen', Lunchlezing RIVM, Bilthoven, 26 juni 2018.
- Hon, O. de. 'Wielrennen en doping', Publiekslezing Vrije Universiteit, Amsterdam, 28 juni 2018.
- Hon, O. de. 'Sport is te mooi voor doping', Sociëteit Lelystad, Lelystad, 9 augustus 2018.
- Spruijt L. 'Anti-dopingbeleid, een taak van alle verenigingen!'. KNZB-congres 'Wie niet waagt, wie niet verbindt', Eindhoven, 28 september 2018.
- Ram, H. 'Moving forward towards a common goal', International scientific-practical conference 'Future of clean sport: current issues, challenges and solutions', RUSADA, Moskou (Rusland), 28 september 2018
- Hon, O. de. 'Sport is te mooi voor doping', Faculteit der Gedrags- en Bewegingswetenschappen, Vrije Universiteit, Inleiding Inspanningsfysiologie, Amsterdam, 10 oktober 2018.
- Hon, O. de. 'Amateur athletes and doping use - the importance of wastewater based analyses', Water science for impact, Wageningen, 16 oktober 2018.
- Duiven, E. 'Supplement Checker App'. WADA Global Education Conference. Beijing (China), 25 oktober 2018.
- Schootemeijer W. 'Doping'. Major Forensic Laboratory Sciences. Avans Hogeschool, Breda, 8 november 2018.
- Ram, H. 'De dopinglijst en de farmacie', Wetenschappelijk Symposium U.P.S.V. 'Unitas Pharmaceuticorum', Utrecht, 15 november 2018.
- Ram, H. 'Regulating Sport: how to realize a sustainable future for sport', MEMOS Convention, Cascais (Portugal), 7 december 2018.

- Wassink, H. 'Sportvoeding en supplementen'. Haagse Politie Sportvereniging, Den Haag, 7 december 2018 (2x).
- Schootemeijer W. 'Be PROUD'. Be Prepared – Topsport Gelderland, Arnhem, 11 december 2018.

Wetenschappelijke artikelen

Causanilles A, V Nordmann, D Vughs, E Emke, O de Hon, F Hernandez & P de Voogt. Wastewater-based tracing of doping use by the general population and amateur athletes. *Analytical and Bioanalytical Chemistry* 410(6) 1793-803, 2018.

Peeling P, LM Castell, W Derave, O de Hon & LM Burke. Sports Foods and Dietary Supplements for Optimal Function and Performance Enhancement in Track and Field Athletes. *International Journal of Sport Nutrition and Exercise Metabolism*. Accepted and published as DOI 10.1123/ijsnem.2018-0271 (Epub ahead of print).

Overige artikelen

Ram, H. Opinie: Een gemiste kans. *Tijdschrift voor Toezicht*, (2017), nr. 4

Boekbijdragen

De Hon O & BM Pluim. Contra-indicatie 100 – Sportbeoefening; doping. In: *Commentaren Medicatiebewaking 2018/2019*. Stichting Health Base, Houten, blz. 1282-93, 2018.

Bijlage 6 – Nevenfuncties (per 31-12-2018)

Herman Ram

- Voorzitter Commissie Bezwaar en Beroep, Executive MBA Sportmanagement Wagner Group, Groningen
- Voorzitter Stichtingsbestuur, Stichting Holland Skipool, Den Haag
- Member International Advisory Board, MA Sports Ethics and Integrity, Swansea
- Board of Directors, Institute of National Anti-Doping Organisations iNADO
- Lid NADO Ad Hoc Working Group, World Anti-Doping Agency, Montréal
- Lid Stuurgroep Sport & Integriteit, NOC*NSF, Arnhem
- Lid Klankbordgroep Doping, NOC*NSF, Arnhem

Olivier de Hon

- Rondleider Olympisch Stadion (vrijwilliger)
- Adviseur anabolenkliniek in het Spaarne Gasthuis in Haarlem
- Adviseur voor Sub2Hrs project
- Adviseur bij het Britse voedingssupplemententeststelsel Informed Sport van het bedrijf LGC
- Adviseur van de Amerikaanse wielrenbond USA Cycling
- Lid van de adviesraad van de Stichting Health Base t.b.v. de jaarlijkse uitgave Commentaren Medicatiebewaking

Steven Teitler

- Voorzitter van de Ad Hoc Group Feasibility Study Council of Europe Anti-Doping Convention

Bijlage 7 - Afkortingen

ABP	Atleet Biologisch Paspoort
ADAMS	Anti-Doping Administration and Management System
ADN	Anti-Doping Norway
ADO	Anti-Doping Organisatie
ADKC	Anti-Doping Knowledge Center
AEPSAD	Agencia Española de protección de la salud en el deporte
AIU	Athletics Integrity Unit
ANP	Algemeen Nederlands Persbureau
AWB	Algemene Wet Bestuursrecht
CADF	Cycling Anti-Doping Foundation
CAHAMA	The Ad Hoc European Committee for the World Anti-Doping Agency
CAS	Court of Arbitration for Sport
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CIOS	Centraal Instituut Opleiding Sportleiders
CHDR	Centre for Human Drug Research
CTO	Centrum voor Topsport en Onderwijs
DCO	Dopingcontroleofficial
DLDS	Doorlopende Leerlijn Dopingvrije Sport

EPO	Erythropoëtime
ESA	Erythropoiesis Stimulating Agents
EU	Europese Unie
FAIR	Forum for Anti-Doping in Recreational Sport
FIOD	Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst
FTE	Fulltime Equivalent
GDS	Geneesmiddelen Dispensatie Sporter
GHRF	Growth Hormone Releasing Factor
HAARLEM	Health Risks of Anabolic Androgen Steroid Use by Male Amateur Athletes
HBOC	Haemoglobin-Based Oxygen Carriers
IAAF	International Association of Athletics Federations
IADA	International Anti-Doping Arrangement
IF	Internationale Federatie
iNADO	Institute for National Anti-Doping Organizations
IOC	Internationaal Olympisch Comité
IOD	Inlichtingen- en Opsporingsdienst
IPC	Internationaal Paralympisch Comité
IRMS	Isotopen Ratio Massa Spectometrie
ISO	International Organization for Standardization

ISR	Instituut SportRechtspraak
ISTI	International Standard for Testing & Investigations
ITU	International Triathlon Union
KNBB	Koninklijke Nederlandse BiljartBond
KNMG	Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Geneeskunde
KNMP	Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie
KNVB	Koninklijke Nederlandse VoetbalBond
KNWU	Koninklijke Nederlandse WielrenUnie
KNZB	Koninklijke Nederlandse Zwem Bond
NADA	Nationale Anti-Doping Agentur (Duitsland)
NADO	Nationale Anti-Doping Organisatie
NDR	Nationaal DopingReglement
NK	Nederlands Kampioenschap
NOC*NSF	Nederlands Olympisch Comité * Nederlandse Sport Federatie
NT	Nationaal Talent
NTP	Nationale Testing Pool
NVWA	Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit
NZVT	Nederlands Zekerheidssysteem Voedingssupplementen Topsport
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

ROC	Regionaal OpleidingsCentrum
RTO	Regionale Topsport Organisatie
RTP	Registered Testing Pool
SAP	Strength and Physique
TDSSA	Technical Document Sport Specific Analysis
T/E	Testosteron/Epitestosteron
TP	Testing Pool
UKAD	United Kingdom Anti-Doping
USADA	United States Anti-Doping Agency
VSG	Vereniging voor Sportgeneeskunde
VU	Vrije Universiteit
VWS	Ministerie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WADA	World Anti-Doping Agency
WADC	World Anti-Doping Code
WBP	Whistleblower Policy
WOB	Wet Openbaarheid Bestuur
WOO	Wet Open Overheid
WUAB	Wet uitvoering antidopingbeleid
ZBO	Zelfstandig bestuursorgaan